Bytyn ölkələrin proletarları, birləşin!

XIX ILDIR CƏXƏR

Qommunist

Azərbaycan Q (b) P MQ və BQ orqanı

«КОММУНИСТ» — ОРГАН ЦК И БК КП(б) АЗЕРБАЙДЖАНА

8 DEQABR PƏNCŞƏNBƏ 1938-ci İL

№ 281 (5512)

QIJMƏTI 10 QƏPİK

Unudulmaz S. M. Kirovun bytyn həjatı bojunca Lenin-Stalin rəhbərliji altında partijanın və fəhlə sinfinin bytyn dyşmənlərinə qarşı neçə barışmaz, amansız mybarizə apardıqlını qadrlarımız bilməlidirlər.

M. Ç. BAQƏROV joldaşın məqrusəndən

LENIN-STALIN PARTIJASININ QORXMAZ DƏYŞÇYSY

S. M. Kirovun xainçəsinə əldyrylməsinin 4-cy ildenymy gynyndə Azərbajcan Q(b)P Bakı Qomitetinin Bakı partija təşkilatı aqtivi ilə birlikdə caqrılmış geniş plenumunda

M. Ç. BAQƏROV JOLDAŞIN MƏ'RUZƏSI

I. S. M. Kirovun əldyrylməsi—qontrrevoljusijanın birləşmiş qyvvələrinin dəhşətli çənajətidir.

Joldaşlar, Sergej Mironovic Kirovun 1934-cy il dekabrin 1-də trotskist - buxarinci banditlər tərəfindən xainçəsinə əldyrylməsi, Vladimir Ilic Leninin dəfələrə verdiji göstərişləri, partijamızın rəhbəri Stalin joldaşın dəfələrə verdiji göstərişləri bir daha sybut edən ciddi xəbərdarlıq oldu, bu göstərişər ondan ibarət idi ki, siniflər və sinfi mybarizə var ikən, qapitalizm aləti var ikən fəhlə sinfinin dyşmənləri, sosializm dyşmənləri partijamıza qarşı, əlkəmizə qarşı, Lenin-Stalin işinə qarşı mybarizənin ən alcaq, ən əqlaf metodlarına əl atacaqlar.

YIQ (b) P MQ-nın fevral-mart Plenumunda Stalin joldaşa «Partija isində nəqsanlar və trotskist və başqa ikiyzlylərin ləqv edilməsi tədbirləri haqqında» öz ma'ruzəsində bytyn partijamızın, bytyn ölkənin diqqətini buna cəlb etdi ki, sovetlər olkəsi möhkəmləndikcə, onun qydrəti və avtoriteti artdıqca, fəhlə sinfinin əlyma möhkəm olan dyşmənləri, sosializm ölkəsinə qarşı öz mybarizələrində hec bir vasitədən, hec bir metoddan çəkinməjəcəklər.

Bunu göstərərək, Stalin joldaş pərtijamızı, bytyn sovet xalqını revoljusion sabəhqəb maqsimal dərəcə jyksəltmə çağırmışdır.

Stalin joldaş demişdir:

«Biz irəlilədikcə bizdə sinfi mybarizənin guja get - gedə sonməli olduqunа dair, myvəffəqijətlərimiz artdıqca sinfi dyşmənin guja get-gedə daha artıq myəjim olduqunа dair cyryk teorijanı daqatmaq və kənara atmaq lazımdır.

Bu nəinki cyryk teorijadır, hətta qorxulu teorijadır, çynki bu teorija adamlarımızı jatırdır, onları tora salır, sinfi dyşmənə isə sovet hakimijətinə qarşı mybarizə yeyn ozyny dyzəltmək imkanı verir. Əksinə olaraq, nə qədər cox irəliləsək, nə qədər cox myvəffəqijət qazansaq, əzilmiş istismarcı siniflərin qalıqları bir o qədər cox qəzəblənəcək, onlar daha kəskin mybarizə formalarına bir o qədər tez kecəcək, onlar sovet dovlətinə bir o qədər cox pislik edəcək, onlar mybarizənin ən ymmidsiz vasitələrindən, məhvə məlikum olanlara məxsus son vasitələr kimi bir o qədər artıq japışacaqlar.

Nəzərdə tutmaq lazımdır ki, SSRI-də əzilmiş siniflərin qalıqları tək deyildirlər. Onlar, SSRI sərhədlərindən xaricdəki dyşmənlərimizdən acıq-acıbına jardım alırlar. Sinfi mybarizə sferasının SSRI cərcivəsi ilə məhdud olduqunu dyşynmək səhv olardı. Sinfi mybarizənin bir ucu SSRI daxilində öz işini gəryrsə, o biri ucu ətrafımızda olan burzua dovlətləri ičərisindədir. Əzilmiş siniflərin qalıqları bunu bilməjə bilməzlər. Onlar məhz bunu biliklərinə gərə gələcəkdə də öz cıxışlarının var gycy ilə davam etdirəcəklər.

Tarix bizə belə öjrədir. Leninizm bizə belə öjrədir.

Bunların hamısının jaddə saxlamaq və ajaq olmaq lazımdır». (I. V. Stalin, «Partija isində nəqsanlar və trotskist və başqa ikiyzlylərə qarşı etmək tədbirləri haqqında» 1937-ci il martın 3-5-də YIQ (b) P MQ Plenumunda ma'ruzə, YIQ (b) P MQ Partizdatı, 1937-ci il, səh. 23).

Revoljusion hərəkat tarixində fəhlə sinfinin zəhmətkeşləri azad etmək uqrunda mybarizəsi tarixində bizə ma'lum olan xajanət faqtları az dejildir, lakin son illərdə bizə ysty acılmış olan, bejnəlxalq və daxili qontrrevoljusijanın birləşmiş qyvvə ilə bir sırа illər ərzində etmiş olduqları alcaq və əqlaf xajanət faqtları kimi dahşətli bir manzərənin mislini insanlıq tarixi hələ görməmişdir.

Sergej Mironovic Kirov olydyrılmısı aşkar etdi ki, dünəkə olan, cyryjan qapitalizm, insan camijətinin bytyn tortəkyntylərini, sijasi avantjuristləri, zijanclıları, diversantları, spionları, terrorcuları və başqa fəşist əqlafları mobilizasija edərək, sosialist vətənimizi ən icində boğmaqa, sovet xalqının xoşbəxt, şən həjatını əlindən almaqa, sovetlər olkəsini əsir etməjə çalışırlar.

Sosializm dyşmənləri öz alcaq qəsdlərini həjata keciraraqan, fəhlələrin, qolxozcuların, qızıl əskərlərin kytləvi surətdə oldyrylmasini təşkil edir, partijamızın və olkəmizin rəhbərlərinə, başcılarına, bytyn dynja fəhlə sinfinin başcılarına qarşı terror hazırlayırlar.

Sonralar məhkəmə proseslərində aşkara cıxarıldıqı kimi, Kirov joldaşın oldyrylməsi sovet xalqına, onun başcılarına qarşı hazırlanan qanlı divanın halqalarından biri idi.

Partijanın və dynja proletariatının sevimlisi, alovlu bolşevig tribunu, bojyk Stalinin şəxdaqətli dostu və mybariz silahdaşı Sergej Mironovic Kirov dərd il bundan əvvəl mənfur trotskist - buxarinci banditlərin, bu fəşist - əlladlarının xain əli ilə oldyrıldy.

Fəhlə sinfinin və zəhmətkeş insanlıqın azad edilməsi iş uqrunda qommunizm bajraqı altında bytyn ömry uzunu mybarizə etmiş gozəl bolşevig oldyrıldy. Onun, qommunizm uqrunda qorxmaz mybarizə maxsus parlaq həjatı partijamızda şanlı, qəhrəman tarixini əks etdirir.

Mosqvada oz seciləri qarşısında danışmışdı.

Stalin joldaş demişdir:

«Secicilər, xalq öz deputatlarından tələb etmalidirlər ki, onlar öz vəzifələri jyksəklijində dursunlar, onlar öz işlərində şəksiz obyektivlər xəvijşinə enməsinlər, onlar Lenin tipli sijasi xadimlər vəzifəsi başında qalsınlar, onlar Lenin kimi, ağdın və myəjən xadimlər olsunlar (alqışlar), onlar Lenin kimi, dolysda qorxmaz və xalq dyşmənlərinə qarşı amansız olsunlar (alqışlar), iş myrəkkəbləşməjə və horizontda bir qorxu gorynməjə başlادıqda, hər cyr vahimədən, vahimədə bənzər hər cyr şeidən azad olsunlar, vahimədə bənzər hər cyr şeidən azad olsunlar kimi onlar da azad olsunlar (alqışlar), myrəkkəb məsələləri həll edərkən, hərtərəfli orijentasija və bytyn pilijastarla minuslarını hərtərəfli nəzərə almaq lazım gəldikdə Lenin kimi, mydrik və tələsməjən olsunlar (alqışlar), Lenin kimi, doqruca və namuslu olsunlar (alqışlar), onlar öz öz xalqının Leninin sevdiji kimi, sevinlər (alqışlar)». (Stalin. Mosqva şəhəri Stalin secki qqrnqu secicilərinin seckiqabaqı jığıncaqında nitqə. Azpartnəşr 1937-ci il, səh. 12-13).

S. M. Kirovda leninci-stalinci bolşeviqin bytyn bu sifətləri var idi. Məhz bunu gərə bytyn sovet olkəsi, bytyn sovet xalqı onu bu qədər hərarətlə, bu qədər səmimi sevirdi. Buna gərə o, Stalin joldaşın sevimli jaxın dostu və silahdaşı idi.

Sergej Mironovic Kirov doqulduqu yə bojdydyjy uzaq, kicik Urzum şəhərinə car hökumətinin syrgyn etdiji sijasi syrgyn olanlarla lap gənc jaşlarından ilk revoljusion olaqəsini dyzəltmişdi.

Sergej Mironovic Kirov 18 jaşlı gənc ikən revoljusion hərəkatda aqtiv iştirak edərək Sibir magistralında dəmirjoluçuların ta'tilini təşkil edir.

1905-ci ilin Qqtjabr gynlərində, Kirov, Tomsq partija qomitetinin təşkil etdiji dojys druzinasın hejətinə daxil olur və Leninin silahlıqyşjan planını mydafiə edir.

Sergej Mironovic Kirov revoljusion hərəkatda iştirak etdiqinə gəc il qalada qalmaqa məhkum edilir və oradan daha bərkimiş və ijid revoljusioner cıxır.

Imperialist myharibəsi illərində Kirov joldaş özynə maxsus energija ilə imperialist myharibəsini vətəndaş myharibəsinə cevirmək haqqında Leninin planını mydafiə edir.

1915-ci ildə Kirov joldaş dordyncy dəfə həbs edirlər.

1917-ci ilin fevral gynlərində Kirov joldaş Vladiqafqaz fəhlə deputatlarına Sovetinin aqtiv iştirakçısı və təşkilatçısı olur. O, burzua - demoqratik revoljusijasına qarşı bolşevik qatijjətə və möhkəmləjə ilə mybarizə edərək menşeviqlər və eserlər hökumətinin, burzuazija hökumətinin iç vzyny aşkara cıxarır.

Sergej Mironovic Kirov, Qornilov qıjamı gynlərində daq xalqlarının Markəzi Qomitetindən deleqasija təşkil edir və «Diqəja divizijasına gəndərir, bunun nəticəsində Qornilov hissələrindən biri aq banditlərin iştaətindən cıxır.

Bojyk proletar revoljusijası qalib gələndən sonra Kirov Simali Qafqazda sovet hakimijətinin qurulması uqrundakı mybarizənə rəhbərlik edir.

Vətəndaş myharibəsinin siddətli və gərgin dovryndə partija, qontrrevoljusijaya qarşı mybarizənin ən myhymm ucastoqlarından birini, Həştərxanın və Volqanın aşaqı tərəflərini mydafiə etmaji Kirov joldaşa tapşırır.

1918-ci il avqustun axırlarında Vladimir Ilic Lenin Həştərxana qubernija icrailjə qomitetinə belə bir teleqramma gəndərmişdi:

«Doqrudandamı Həştərxanda şəhəri boşaltmaqdan danışırlar. Bu doqru isə qorxaqlara qarşı amansız tədbirlər qormək və Həştərxanın mydafiəsini təşkil etməkdən ötry və ingilislər hycum edəcəklərə halda axtırادək ən mohkəm mybarizə sijasəti jyrytməkdən ötry dərhal ən e'tibarlı və mohkəm adamlar aşırmaq lazımdır». (Saumjan adına institut, «Leninin və Stalinin Bakı ilə danışıqları» işi).

Vətəndaş myharibəsi tarixinə parlaq səhifələrindən biri—Həştərxanın mydafiəsi Sergej Mironovic Kirovun adı ilə alaqədardır.

Həştərxanda mybarizənin və işin ən cətin şəraitində Kirov tərəddyd na olduqunu bilmir. O, öz alovlu nitqləri ilə, şəxsi qəhrəmanlıqı ilə Həştərxanın revoljusion qyvvələrini proletar revoljusijasının myəjmənlərinə qarşı qəti mybarizə yeyn rəhbərləndirdi. O, ozynyn alovlu sozləri və şəxsi qorxmazlıqı ilə dəjyscyləri dojyslərə və qələbələrə dogru apardı.

Aqqavardjacı qosunları darmadaqın etmək haqqında Lenin-Stalin planında ən ciddi bir jer tutan Həştərxan mydafiəsində S. M. Kirovun cox böjük rolu olmuşdur.

1919-cu ilin iyulunda Denikin Həştərxan yzərinə qyvvətli təzjiq göstərməjə başladıqda xain Trotski Həştərxanı boşaltmaq əmrini verir. Kirov bu xain əmri jerinə jetirməkdən bojun qaçırır və bilavasitə Vladimir Ilic Leninə myraciət edir. Lenin buna cavab olaraq «Həştərxanın axıradək mydafiə etməli» direktivasını verir.

Leninin direktivası Sergej Mironovici cox böjük bir qyvvə ilə ruhlandırır, onun bytyn energijasını mobilizasija edir, ona Həştərxanın partija təşkilatını və bytyn zəhmətkeşlərini RQ (b) P MQ ətrafına və dynja proletariatının böjük rəhbərləri Lenin və Stalinin ətrafına daha sıx toplamaq imkanı verir.

Bu zaman Həştərxanda caqırılan partija qonferensijasında Kirov joldaş demişdi:

«Həştərxan olkəsində birça nəfər qommunist qalınqaja qədər Volqa cəbhəsi aqzı sovetlərin olmuş, sovetlərindir və sovetlərin olacaqdır». (S. M. Kirov. Maqalələri, nitqləri və doqumentləri, cild I, səh. 57).

Kirov joldaş Həştərxanı nəinki mydafiə edə bildi, hətta X və XI ordoruların hissələrini də hazırlaja bildi ki, bu hissələr şəxsən Stalin joldaşın dyzəltdiji planla 1919-cu ilin axırında qahibijətli əks-hycum kecdi və bu əks-hycum Denikin ordusunun darmadaqın edilməsi ilə qurtardı.

Kirov joldaş, vətəndaş myharibəsinin ən myhymm ucastoqlarından birində ən cətin şəraitdə işləjərək və myharizə edərək, eni zamanda mysavatın podpoljeja qovduqu Bakı bolşevik təşkilatına Həştərxandan rəhbərlik edirdi.

Bakı və Zaqafqazija bolşeviqləri yeyn cətin gynlərdə Kirov Zaqafqazijaja gəlməjə ozy calışırdılı. 1919-cu ilin jajında o, XI ordunun Revoljusion Hərbi Şoveti yzvlarından birinə jazmışdı:

«Mənim başlıqa xahişim jenə də ondan ibarətdir ki, məni Zaqafqazijaja gəndərmək qəti surətdə lazımdır. Indi jalnız onu dyşynyrəm ki, işləri tezliklə sərq cəbhəsinə tahvil verib jola dyşym. Partijanın MQ - na bildirin ki, Sizin fikrinizcə məni myttləq Zaqafqazijaja gəndərmək lazımdır».

Bakı bolşeviqləri, Azərbajcan zəhmətkeşləri oz sevimli Kirovuna hamışə zəhmətkeş başərijjətin bojyk rəhbərləri Leninin və Stalinin myvəkkili, nymajəndəsi kimi baxırdılar.

Bakı fəhlələrinin və Azərbajcan kəndlilərinin, mysavat cəlladlarına qarşı yşjanı momentində Kirov, Qərcənkidze və Miqojan joldaşların rəhbərliji ilə XI Qızıl Ordunun hissələri Bakı fəhlələrinin və Azərbajcan kəndlilərinin komajinə gəldilər.

Kirov joldaş Azərbajcanda Aprel sosialist revoljusijasının qələbəsi haqqında parlaq və gozəl demişdir:

«Joldaşlar! Aprelin 27-si gecəsinə tan jarısında, gyncəxan olkələrinə acılan qapıların aqzında elə bir hadisə baş verdi ki, bu hadisədən, dynjanın cyrymys burzua qapitalist sisteması jeni zərbəjə və jeni məqlubijjətə dycar oldu. Bu hadisə ondan ibarətdir ki, bəj-xanların zylmy altında inləjən Azərbajcan bojyk sovet olkəsi ilə — fəhlə-kəndli Rusijası ilə birləşdi». (Kirov. Məqalələri, nitqləri və doqumentləri, səh. 171, cild I, 2-ci capı).

Kirov Bakıda cox qalmır. Partija onu jeni mybariz iş ucastoqlarına gəndərir—o, Simali Qafqazda sovet hakimijətini təşkil edir, menşevik Gyrcystanında RSFSR-nin şəhərlərindən myəjəndəsi vəzifəsinə cəlbsır, Polşa ilə danışıqlarda iştirak edir, jenidən Simali Qafqaza qajdır.

Simali Qafqazda Kirov joldaş, coxmillətli Qafqaz xalqlarını partijamızın Lenin - Stalin syarları ətrafında birləşdirmək yeyn Sergo Qərcənkidze ilə birlikdə bojyk iş gəryr.

1920-ci ilin nojabrında Tereq oblastı xalqlarının qurultajı toplanır və. bu qurultajda Kirov və Qərcənkidze joldaşlar rəhbərlik edirlər. Bu qurultajda proletar revoljusijasının bojyk rəhbəri Stalin joldaş Avtonom Sovet Daq respublikasının təşkil olunması haqqında deqlarasija e'lan edir.

1921-ci ilin janvar-fevral ajlarında Simali Qafqaz bolşeviqləri, olkənin, xalq təsərryfatını bərpa etməjə kecməsini pozmaqa, sosializm qurulusunu, pozmaqa çəhd edən trotskistlərə qarşı Kirovun rəhbərliji altında barışmaz mybarizə aparırlar.

Kirov joldaş 1921-ci ilin fevralında menşevik qontrrevoljusion hökumətə qarşı gyrcy fəhlə və kəndlilərinin yşjanına bojyk jardım göstərir. O, Diqorsq partizanlarının və atlı briqadanın Cebsq və Mamissonsq əsbərlərlərindən kecib Gyrcystana gəlməsini təşkil edir.

Sergej Mironovic Kirov Vladiqafqazda, Bakıda, Tbilisidə və Qafqazın başqa mərkəzlərində, zəhmətkeşlərin işinin qələbəsinə revoljusion inamla dolu olan bir sıra gozəl nitqlərində Qafqaz xalqlarını proletar revoljusijasının dyşmənlərinə qarşı, sovet hakimijətini möhkəmlətmək uqrunda, partija uqrunda, bolşevizm uqrunda jeni mybarizəjə qızğın surətdə caqırır.

1921-ci ilin iyulunda partija Kirovu Bakıdə işləməjə gəndərir.

Leninin və Stalinin bu iş yeyn Kirov joldaşı seməlləri təsadyfi dejildi.

Coxmillətli Bakı—sovetlər olkəsinin neft sənaylərinin mərkəzidir. Şərqdə revoljusijanın forpostudur—burada ən myrəkkəb vəzifələr qarşısda dururdu və bu vəzifələri həll etmək yeyn böjük bolşevik təşkilatcısı, əjliməz leninci-stalinci, partijanın və xalqın bytyn dyşmənlərinə qarşı amansız, proletariat diqtaturası uqrunda qorxmaz mybariz lazım idi.

Sergej Mironovic Kirov Bakının bolşevik podpoljesi ilə alaqədə idi, Azərbajcanda və Zaqafqazijada şəraito gozəl bəlad idi. O, Azərbajcan bolşeviqlərini tezliklə mobilizasija edə bildi və, Qərcənkidze joldaşla birlikdə, Zaqafqazijanın partija təşkilatına Leninin və Stalinin Zaqafqazija bolşeviqləri qarşısına qojduqları vəzifələri həjata kecirmək yeyn birləşdirə bildi.

Kirov joldaş Azərbajcandakı bytyn oz işində, Stalin joldaşın bu göstərişlərini rəhbər tutmuşdu:

«Azərbajcan respublikasın, Şərqin məzlum xalqları yeyn nümunə və imperializm yzyndən zərbə vurmaqda azad edilməsinin bajraqdaşıdanına cevirmək».

(«Baq. Raboci» qəzeti 5 aprel 1925-ci il).

Azərbajcanda Lenin-Stalin milli sijasətinin həjata kecirilməsini, Azərbajcan xalqının ən qəddar dyşmənləri olan mysavatcıların tapşırıqqı ilə pozmaqa çəhd edən nasional - uqlonistlərin xain hycumlarına baxmajaraq, Kirov joldaş, Stalin joldaşın direktivalarını bərjə jetirərək Azərbajcan bolşeviqlərinin sıralarını Lenin bajraqı altında birləşdirə bildi.

Haklın dovlət sovinizmina və jerli millətçiliji qarşı Kirov mohkəm və səbatlı mybarizə apardı. Kirov, partijamızın ičərisində mysavat agentləri olan nərimanoyculuqun, xanbudaqoyculuqun ic yzyny aşkara cıxarır.

Azərbajcan, Gyrcystan, Ermənistan nasional-uqlonistlərinin darmadaqın edilməsi, Leninin və Stalinin təşəbbysy ilə Zaqafqazija respublikaları federasijasının jaradılmasıq, proletariat diqtaturası uqrunda, sosializm quruluşu uqrunda ymumi mybarizə ilə birləşmiş olan Zaqafqazija xalqlarının qardaşcasına dostluqunu ta'min etdi.

Kirov, Serqo Qərcənkidze ilə birlikdə proletar internasionalizminin böjük haqiqətini və qydrətli gycyny göstərə bildilər, bununla da Lenin-Stalin idejalarının tam qələbəsini ta'min etdilər. Kirov joldaş dejirdi:

«... burada, Bakıdə, dynjanın hər tərəfinə gedən jolların bu böjük ajraçısında proqrammasın ən böjük tələblərindən birini,—millətlər arasında qardaşlıqdı isdə, həjatda, praqtiqada həjata keciə bildik» (S. M. Kirov 1924-cy il, aprelin 28-də, XIII Ymumbakı partija qonferensijasında nitq. Kirov joldaşın nitqləri və ma'ruzələri, cild IV, səh. 44).

Proletar Bakısında oz ilan juvalarını tikməjə calışan qontrrevoljusion trotskizmi 1924-1925-ci illər dovryndə Azərbajcan partija təşkilatı, Kirov joldaşın rəhbərliji altında darmadaqın etmişdi.

Kirov, Azərbajcanın təsərryfat-qultura çəhətdən jenidən çanlanmasıs uqrunda mybarizədə, neft uqrunda mybarizədə Bakı bolşeviqlərini, Bakı neftçilərini, partijanın və xalqın bytyn dyşmənlərinə qarşı barışmazlıqı ruhunda, revoljusion bolşevik sabəqləndirmə maqsimal dərəcə jyksəltmək ruhunda tərbiə edirdi.

Xarıqi razvedqaların və neft qralarının tapşırıqı ilə Bakıda təşkil olunmuş ve mənfəət jandarmı, axvandaqaq korlajan və məhv edən diversijacı, dyşmən qruppaları Kirov joldaşın rəhbərliji altında ləqv edildi.

Kirov joldaşın rəhbərliji ilə jeni mə'dənlər və neft sahələri jaratmaq uqrunda geniş mybarizə aparılıdı. Neft sənajesinin texniki qəhətdən jenidən silahlandırılmasının Stalin joldaş tərəfindən irəli syrylmys planını Kirov joldaş həjata kecirmişdir. Qyvvəsili neft rajonlarından biri olan Ilic buxtasının qurutma işləri Kirovun şəxsi nəzarəti altında gorylyrdy.

Kirov joldaş, təsərryfat planları uqrunda mybarizə məsələlərinə, neft və pambıq uqrunda mybarizə məsələlərinə coc böjük əhəmijjət verərək, təsərryfat və əmək intizamı yeyn partijanın hər bir vzyny mə'sulijjətini qeid edərək dejirdi:

«Elə intizam qojmaq, partija vzylarına elə tələblər vermək lazımdır ki, neftin və ja pambığın hər tonnasının catışmaması, partijamızın baş xəttini həjata kecirməkdə bir bolşeviq olmaq e'tibarilə onlar yeyn minus olsun». (Saumjan adına Partija Tarixi institutu, Kirov joldaşın ma'ruzələri, iş № 6, səh. 655).

Biz, Kirov joldaşın bu sozlərini hər bir inżenerin, hər bir təsərryfatçının, hər bir neftçinin, Bakı və Azərbajcanın hər bir zəhmətkeşinin qyvrunu dərindən jerləşdirmaqı borcluyuq.

Kirov joldaş, coxmillətli Bakı proletarlarının Azərbajcan zəhmətkeş kəndlilərə ilə ittifaqının möhkəmləndirilməsinə, sosialist kənd təsərryfatının inkişafına, onun texniki cəhətdən silahlandırılmasına xysusilə coc diqqət verir və qyvvə sərf edirdi.

Kirov joldaş, faəlijjətsizlik və kohnəliq, gerilijə və qulturasızlıqa qarşı bytyn qətijjətli ilə mybarizə edərək feodal - qrepostnojculuq qalıqlarının ləqv edir, Azərbajcan xalqı uqrunda, savadsızlıqdan ləqv edilməsi uqrunda, Azərbajcanın zəhmətkeş kytlələrinin maddi-qulturə səvilərinin jyksəldilməsi uqrunda mybarizə edirdi.

(ARDB 2-ci SƏHIFƏDƏ)

II. Professional revoljusioner—podpoljunun jolu.

Leninin və Stalinin sədaqətli şagirdi Sergej Mironovic Kirov, qommunizmin bytyn dyşmənlərinə qarşı partijanın və fəhlə sinfinin mybarizəsinin hamışə ilk sıralarında və ən qorxulu ucastoqlarında dururaq partija ilə birlikdə bojymys və jetişmişdir.

Kirov fəhlə elə professional revoljusionerlərdən biri idi ki. Lenin bunlardan haqqında dejirdi:

«Bizə revoljusionerlər təşkilatı verin və biz Rusijanı alt - yst edərik».

(Lenin, «Nə etməli?», Əsərləri, cild IV, səh. 458, yeyncy capı).

Kirov joldaşın holat jolu—çar habsxanalarından, vətəndaş myharibəsi cəbhələrindən kecmiş, sinfi dojyslər alovunda bərkimiş və bojyyb Lenin-Stalin partijasının rəhbərlərindən biri olmuş professional revoljusioner - podpoljunun joludur.

Kirov, Lenin-Stalin tipli bolşeviqin bytyn sifətlərini özynə toplamışdı ki, bu sifətlərdən Stalin joldaş 1937-ci il dekabrın 11-də

Dekabrin 9-da axşam saat 7-də «YIQ(b)P Tarixinin Obsa qursunun buraxılması ilə alaqədar olaraq partija propagandasının quruluşu haqqında» YIQ (b) P MQ-nın qərarının mə'zakirəsinə həsr olunmuş

Ymumbakı partija aqtivinin iclasına caqırılır

Partija aqtivi Əzizbəjov adına Azərbajcan Dovlət Drama Teatrında olacaqdır. Partija biletini gostərməklə giriş vərəqəsi ilə daxil olmaq olar. Azərbajcan Q (b) P MQ və BQ yzvlarının mandatları ilə daxil olurlar.

Azərbajcan Q (b) P BQ.

M. Ç. BAQIROV JOLDAŞLIQ MƏ'RUZƏSİNİN ARDI

(ƏVVƏLİ 1-cİ SƏHİFƏDƏ)

Stalin şöhrətinin sədaqətli silahdaşı, olan Kirov şöhrətini bütün bu böyük İnqilabçı olan Azərbaycan fəhlələrinin kəndlilərinin və intelligensiyasının sevimlisi etmişdir.

Sergei Mironovic Kirovun həyatının son və ən gözəl səhifələrindən biri—onun Leninqraddakı işi idi.

1925-ci ildə, alcaq bandilər Zinovyev, Qamenev və başqa xainlar partiyamızın yazırıa İeni hücum başlayarag bu maqsadla Leninqrad partiya təşkilatının aşkarlıq şəraitdə seçdiji bir zamanda, zinovyevçilər bandasının iç yeyni acmag və onu dərmadaqın etmək yeyn Markezi Qomitet və şəxsən Stalin şöhrəti Kirovu Leninqrada göndərirlər.

Leninqrad bolşevikləri, trotskist-zinovyevci qontrrevoluşion bloqu və qapitalizmin saqa restavratorlarını Kirov şöhrəti rəhbərliji altında qəti surətdə dəf etdilər.

Qydratli partiyamızın sədaqətli dəstəsi olan Leninqrad bolşevikləri partiyanın düşmənlərinə qarşı İorulmaz və barışmaz mübarizə edərək Kirovun rəhbərliji ilə sosializm quruluşunun bütün uca şöhrətinda mübarizə və qələbələrin gözəl İolunu keçdilər.

Sosializmin düşmənlərinə qarşı barışmaz mübarizə, böyük rus xalqının gözəl oğlu, partiyamızın sadaqətli oğlu, Leninin - Stalinin tərbiyə etdiji Sergei Mironovic Kirovu bütün sovet xalqı hərarətlə sevirdi və təsadüfi deyil ki, olkəmizin düşmənləri, xalqımızın düşmənləri ən birinci xain zərbələrini Sergei Mironovic Kirova qarşı İönəltdilər.

Sergei Mironovic Kirovun öldürülməsi—birləşmiş daxili və beynəlxalq qontrrevoluşija tərəfindən qabaqcadan atrafı hazırlanmış və faşist razvedqalarının tapşırığı ilə trotskist - buxarinci banditlər tərəfindən həyata kecirilmiş xəjanət planı idi.

Stalin İoldaş fevral-mart plenumundakı ma'ruzəsinda, baş vermiş hadisələri dərin analiz edərək, xyususlə qeyd etmişdi ki:

«İndi saxlamaq və əsla unutmamaq lazımdır ki, qapitalist ohatəsi Sovet İttifaqının beynəlxalq vəziyətini myəjən edən əsas faqtdır.

Jadda saxlamaq yə əsla unutmamaq lazımdır ki, qapitalist ohatəsi var ikən,—xarici dövlətlərin razvedqa orqanları tərəfindən Sovet İttifaqının İeərisinə gəndərilən zijanclar, diversantlar, spionlar, terrorcular da olacaqdır. Bunu jadda saxlamalı və qapitalizm ohatəsi faqtının ahəmiyətinə qijmat verməjən, zijanclıqın qyvvət və ahəmiyətinə qijmət verməjən İoldaşlarla mübarizə etməlidir». (I. Stalin, 1937-ci il martın 3-5-də YİQ (b) P MQ Plenumunda ma'ruzə. Azərbaycan, 1937-ci il, səh. 26).

Stalin İoldaş, trotskizmin fəsil mahiyətini aşkara çıxararag göstərmişdir ki:

«Partiyalı İoldaşlarımız, trotskizmin fəhlə sinifinda artıq bir silahsızlaşdırılmadığını, trotskizmin 7-8 il bundan əvvəl olduqu kimi, fəhlə sinifinda sijasi bir axınlıdan dənyb əcnabi dövlətlərin razvedqa orqanlarının tapşırıqları ilə İəlləşən hələsəz, prinsipsiz zijanclar, diversantlar, spionlar və qatillər bandası olduqunu nəzərdən qaçırmışdılar» (Jenə orada, səh. 13-14).

Daha sonra göstərmişdir ki:

«... hazırda trotskizma qarşı mübarizədə indi kohnə metodlar deyil, disqussija metodları deyil, İeni metodlar, kokyny kəsmək və darmadaqın etmək metodları lazımdır». (Jenə orada, səh. 27).

Partiyamız, sovet xalqı Stalin İoldaşın göstərişləri əldə rəhbər tutaraq son İillərdə trotskist-buxarinci, burzua - nasionalist və başqa banditlərin əsas İuvalarını darmadaqın etmişlər.

Biz, Stalin İoldaşın göstərişlərini, xəbərdarlıqlarını İadda möhkəm saxlajaraq revoluşion sağlıqda, daha İyksəkləşərəg İoldaşlıqda, və trotskist-buxarinci və burzua - nasionalist fəsist agentlərinin qabaqlarını dağıtmaq üçün aşkara çıxarmaqda İeni yzyny acmaq və koklarını amansızcasına kəsmək yeyn bütün zəhmətkeşləri səfərbərliji almalıyıq.

III. Qadrlarımızı bolşevizm ilə silahlandırmalı, revolujsion sajqlığı artırmalı

İoldaşlar, düşmənlərə qarşı mübarizədə, sosializm quruluşu uğrunda mübarizədə İyzlərlə və minlərlə İeni partiyalı və partiyadə olmayan bolşevikləri artıb İetişmişdir ki, partiyamız bunlara sosializm quruluşunun mıxtəlif ucastoqlarında rəhbər qomanda vəzifələrinə irəli çəkmişdir.

Partiyanın Mərkəzi Qomitetinin İeyrlərə mart Plenumunda Stalin İoldaş qadrlarımızın ideoloji hazırlıqımı İəlmizdə ən geridə qalan ucastoqlardan biri hesab edərək qadrlarımızın teoretik və sijasi səvijəsini İyksəltmək, qadrlarımızın təhsili, onların bolşevikcəsinə tərbiji edilmesi, bolşevizma İijələnmələri məselesini xyususi qyvvə ilə xətkişlikə qoymuşdur.

Stalin İoldaş demişdir:

«Zənnimə, biz aşaqıdan İuxarıja partija qadrlarımızın ideoloji cəhətdən elə hazırlaja bilsəjdik və onları sijasi cəhətdən elə möhkəmləndirə bilsəjdik ki, onlar daxili və beynəlxalq şəraitdən asanlıqla baş çıxara bilsinlər, biz onları olkəjə rəhbərlik məsələrini qıldı sahv buraxmadan həll etməjə qadir olan tam İetişmə İetişmiş leninci, marqsist edə bilsəjdik, o zaman biz bugünla bütün vəzifələrimizin onda doqquzunu həll etmiş olardıq». (Jenə orada, səh. 37).

Stalin İoldaşın bu göstərişləri bütün İşlərimiz yeyn əsaslar əsasında və partiyamızın və qomsomolumuzun bütün qyvvələri Stalin İoldaşın bu göstərişlərini həjata kecirmək yeyn mobilizasijа olunmalıdır.

Qadrları buraxılmaq və İetişdirmək, onların təhsil və tərbijəsi, partija - sijasi cəhətcə möhkəmləndirilməsi və partija, sovet, təsərrufat qadrlarımızın, bütün intelligensijamızın ideja - teoretik səviyjəsinin İyksəldilməsi—bütün partija təşkilatlarımızın, bütün partija orqanlarımızın İubadılmaz vəzifəsidir.

Partijamızın Mərkəzi Qomiteti komissijasının redaqəsinə İə, Stalin İoldaşın bilavasitə İştirakı İə nəşr edilmiş YİQ(b)P Tarixinin Qısqa qursu qadrlarımızın bolşevizmlə silahlanmaları yeyn misilsiz qyvvəli vasitə olub bütün agitasija, propaqanda və tərbijə İşimizin əsasını təşkil etməlidir.

Marqsizm - leninizm səhəsində bilikləri cəsidpedijası olan YİQ(b)P Tarixinin Qısqa qursu partija, sovet, təsərrufat qadrlarımızın, bütün intelligensijamızın teoretik cəhətcə geridə qalmasını aradan qaldırmaq səhəsində bütün İşlərimizin əsasını təşkil etməlidir.

Unudulmaz S. M. Kirovun bütün həjatı boJunca Lenin və Stalinin rəhbərliji altında partijanın və İahlo sinifinin bütün düşmənlərinə qarşı neçə barəşmaz, amansız mübarizə aparduqunu qadrlarımız bilməlidirlər.

IV. Partijanın və xalqın trotskist-buxarinci və burzua-nasionalist düşmənlərini S. M. Kirovun etdiji kimi darmadaqın etməli

Bu mübarizədə Azərbaycan qommunist partijası sıralarında burzua - nasionalist təsiri İalmaqa calışmış nasional - uqlonistlər iç yzynyn acılmasının cox böyk əhəmijəti var idi.

Hələ 1918-ci ildə, Bakıda sovet hakimijətinin İıxılmasından xejli əvvəl, partijamızın İaxşı oqulları —Şamatın, Əzizbəjov, Fioletov, Çaparidze, Myqtədir, Qazı Məhammad, Bunjad Sərdarov və başqalarının aqıla sıqmaz aqır şəraitdə, sovet hakimijətinə rəhbərlik edərək İahlo sinifinin İşi uğurunda, sovet hakimijətinin möhkəmləndirilməsi uğrunda qontrrevoluşijalara qarşı şiddətli mübarizəni davam etdirdikləri zamanda, Azərbaycan xalqına xain cıxmış Nərimanov, Əfəndijev və onların qompanijası provoqasijacılığına İşdən bojun qaçırarag Bakıdan qacmışdılar, onlar Bakıdakı sovet hakimijətinə və onun rəhbərlərinə kinlə bohtan atırdılar.

Azərbaycan qommunist partijasının İaradılması dövründə mübarizə xyususi bir kəskinliklə qızışmışdı. 1919-cu ildə Azərbaycan bolşevikləri Miqojan İoldaşın rəhbərliji ilə Azərbaycan qommunist partijasını təşkil etmək səhəsində böyk İişlər gördülər. Bütün Zaqafqazijanın nasional - uqlonistləri Azərbaycan, Gyrcystan və Ermənistan qommunist partijalarının İaradılmasına qarşı şiddətlə cıxdı edirdilər.

Nərimanovun, Əfəndijevin və başqalarının başcılıq etdikləri Azərbaycan nasional - uqlonistləri Azərbaycan burzuazijasının intereslərini oks etdirərək Azərbaycan qommunist bolşevikləri partijasının İaradılmasına qarşı mübarizə aparıb proletariatı və zəhmətkeş kəndliləri silahsız etməjə, bununla da Azərbaycanda proletar revoluşijasının qələbəsini pozmaqa calışırdılar.

Azərbaycan nasional - uqlonistləri milli əlamətə gərə partija İaradılmasına vahid proletar, internasional bolşevik partijası təşkil edilməsinə qarşı qoımaqa calışırdılar, İa'ni tipik burzua - nasionalist partija təşkil etməjə calışırdılar.

Onlar, azərbaycanlı qommunistləri başqa millətlərdən olan qommunistlərdən ajırmaq istəjərək bu İolda azərbaycanlı qommunistlərin bir hissəsini vahid Lenin - Stalin bolşevik partijasından ajırmaq yə'mijində idilər.

Bakı bolşevikləri təşkilatı nasional - uqlonistlərin—Nərimanovun, Əfəndijevin və onlarla əlbir olanların antipartija fəaliijətinə qarşı kəskin cıxış etdi.

Bəsə Miqojan İoldaş olmaqla Bakı bolşevikləri nasional - uqlonistlərin iç yzyny partija kytləsi qarşısında acıb göstərdi və RQ(b)P Mərkəzi Qomitetinin kənəşi ilə, Lenin və Stalinin kənəşi ilə 1920-ci ilin fevral ajında Azərbaycan qommunist bolşevikləri partijasını İaratmaqa myvəffəq oldular.

Azərbaycan Q(b)P-nın İaradılması uğrunda bütün bu mübarizədə Bakı bolşevikləriə, o zaman İləşterxanda olan S. M. Kirov cox böyk kənək edirdi.

Bələ İikə Azərbaycan qommunist bolşevikləri partijasının varlıqının əsası, onun təşkili Azərbaycan nasional - uqlonistlərinə qarşı qəti mübarizə İə başlanmışdır.

Nasional - uqlonistlər, Aprel yzylanının hazırlanması dövrynda, yzjan momentində və 1920-ci İildə Azərbaycanda sovet hakimijətinin qurulmasının İik gynlərində partijalıq qarşı mübarizəni davam etdirərək var qyvvə və vasitələrə yzjanın hazırlanmasına mane olmaqa, Azərbaycan qontrrevoluşijasının darmadaqın edilməsinə mane olmaqa calışırdılar.

Azərbaycan nasional - uqlonistləri, yzjandan bir az əvvəl Azərbaycan burzuazijasına, Azərbaycan mylkədarlarına, Azərbaycan xalqının qəlladları olan mysavatçıların İıxılmasına verdilər kil, etdikləri qanlı İişlər yzyn nəticəsində İaxalarını qurtarırdılar. Bundan başqa, nasional - uqlonistlər, qontrrevoluşion mysavatçı, aqqayvardijaçı civnovniqləri və zabitləri mydafiə edərək onları Azərbaycan qoşunları hissələrində və respublikanın bə'zi İerlərdə İə kecmiş mysavat qubernatorlarını revqomların başında qoımaqla Azərbaycan qontrrevoluşijasın qyvvələrinin birləşməsinə kəmək etdilər, bununla da gənc Azərbaycan Sovet Sosialist respublikasına qarşı mysavatçıların qontrrevoluşion yzjanlar taşkil edə bilmələri yeyn şərait İaratdılar.

Mysavatçılar məhz Azərbaycan nasional - uqlonistlərinin kəməji ilə Gənjədə, Qarabaqda, Zaqatalada və Qubada qanlı qontrrevoluşion yzjanlar taşkil edə bildilər.

Respublijanın rəhbər orqanlarına soxula bilmiş nasional - uqlonistlər sovet hakimijəti qurulmasının İap birinci gynlərindən ə'tibarən qontrrevoluşion burzuazijanın myqavimətini əzmaja hər vəchlə mane olurdular, eqspropriasija tədbirlərini pozurdular, idarələrin dyşmən elementlərdən təmizlənməsinə mane olurdular, sosializm tədbirlərinin həjata kecirilməsinə hər vəchlə angal tərədirdilər.

O zaman Bakıda olan, indi İe yzləri acılmış dyşmənlər, Sarkis və onun qompanijası kimi trotskist nacinlər nasional - uqlonistlərlə əlbir İişlərə qarşı partijamızın milli sijasətini qəsdən pozaraq fitnakarlıqla Azərbaycan zəhmətkeşləri arasında hər vəchlə narazılıq İoratməjə calışırdılar.

Bu momentdə Lenin və Stalin Sergei Mironovic Kirovu Bakıja göndərdilər.

1921-ci İilin İijadə Kirov İoldaş Bakıja gəldi və Azərbaycan qommunist partijası MQ-sının katibi seçildi.

Kirov İoldaş dərhal taşkilatın xəstə cəhətlərini gərə bildi. Nasional - uqlonizmin iç yzyny acmaq və onu darmadaqın etmək, antipartija fraqsijacı qruppalaşmalara son qoımaq, cox böyk proletar partija taşkilatının birlijini bərpa etmək və partijamızın Lenin - Stalin milli sijasətinin həjata kecirilməsini ta'min etmək lazım idi.

Partijamızın xoxulmuş bütün sijasi avantjuristlərə və ikiyzlylərə Kirov İoldaş, Orconikidze İoldaşla birlikdə qəssə bir myddətdə bir sıra qəti zərbələr endirdilər.

1921-ci İilin avqust ajında RQ(b)P MQ-nın Qafqaz bjurosu, antipartija fraqsion İişlərinə gərə bytov bir qruppa nasional - uqlonistin və fraqsijaçıların İşdən gotyrylməsi və Azərbaycandan geri caqırılması haqqında qərar qəbul etdi ki, bunlar sonradan xalqın qəddar dyşməni olaraq qəti surətdə aşkara cıxarıldılar.

Bytyn fraqsijaçılar, qruppaçılar, nasional - uqlonistlər şəlqəsb Qafqaz bjurosunun qararına qarşı, Kirov və Orconikidze İoldaşlara qarşı, dərhal birləşərək, taşkilatda fraqsija və fraqsija mybarizəsi olduqunu partijadan gizlətməjə calışmaqla oz pozucu İşlərini davam etdirmək istədilər.

Onlar bizim əlimizdə, Mirzojan, Qarajev, Axundov və başqa ikiyzlylərin, partijamızın İişlərini tərif edərək hər cyr vasitələrlə partijamızın tədbirlərini pozmaqa calışdıqlarını və, ikiyzlylyk edərək partijamızda qarşı mybarizə yeyn qontrrevoluşion qruppaları birləşdirməkləri bytynlyklə radd edilməsə surətdə sybut edən doqumentlər vardır.

Təsadyfi deyildir ki, partijamızın sıralarının təmizlijі uğrunda, partijamızın hər cyr dyşmən, antibolşevik elementlərdən təmizlənmək uğrunda şiddətli mybarizə dövrynə, indi İe yzy acılmış dyşmən Mirzojan, qontrrevoluşion partijalardan olub Bakı taşkilatı sıralarına soxulmuş acıq - aşkar sybhali adamları şiddətlə mydafiə edirdi. Bundan başqa, o, qontrrevoluşion partijalardan cıxmış olanlara partijamızın sıralarına kytləvi surətdə qəlb etmək yeyn taşkilata orientasija verirdi.

Mənşeviqləri, eserləri, mysavatçıları, daşnaqları və sosializmin başqa dyşmənlərini partijada saxlamaq haqqında Mirzojanın və onun qompanijasının qontrrevoluşion ustanovqasından məqsəd partijamızın Bakı və Azərbaycan taşkilatlarının sıralarını zibilləşdirmək idi.

Məhz Mirzojanın, Axundovun, Qarajevin və indi İe yzləri acılmış başqa dyşmənlərin qanadı altında partijamızın Bakı və Azərbaycan taşkilatları sıralarında partijamızın masqa taxmış qəddar dyşmənləri—trotskist - buxarinci banditlər, eserlər, mənşeviqlər, mysavatçılar, daşnaqlar və taşist razvedqalarının başqa şpionları uzun zaman qala bilmişdilər.

Bu göstərir ki, Mirzojan, Axundov, Qarajev—homin bu sijasi avantjuristlər partijamızın sıralarına onun yeyn xoxulmuşdular ki, masqa taxaraq, ikiyzlylyk edərək bolşevizmə qarşı, Lenina qarşı, Stalina qarşı mybarizəni davam etdirsinlər.

S. M. Kirov hələ 1921-ci İildə, bu sijasi avantjuristlərə və ikiyzlylərə qarşı, partijamızın sıralarından Lenin-Stalin taşkilatçılıqı uğrunda cəbhə edərək Lenin-Stalin göstərişlərini əsas tutmaqla demişdi:

«Qommunizmə, fəhlə sinifinə İad olan elementlər qalmaqda davam edirdilər. Qommunist cildinə cox pis gira bilmiş kecmiş mənşeviqlər, eserlər, mysavatçılar, daşnaqlar hər İerdə və hər İanda zərərə carpır. Partijanın bə'zinə pozan və onun İradəsini zəifləndən hər intelligentlər hələ də qalmaqdadırlar. Qarjerizm, şəxsi mənfəət və sairə xatiri yeyn qommunizmə e'tiqad etmək, hər bir taşkilatın tamahqın bir hələdir

Partijamızın İcərisən gəmirən, gemiə zəhmətkeş İeytələri İcərisində onun avtoritetini pozan bu bolşa qəti surətdə son qoımaq vaqtı catmışdır». («Qommunist» qazeti, № 202, 6 sentjabr 1921-ci il, səh. 2).

Xalq dyşmənləri Mirzojan və Qarajev partijamızın Azərbaycan taşkilatının sıralarına nainki hər vəchlə zibilləşdirdilər, hatta mysavatçıların, daşnaqların, monarxistlərin və hər cyr başqa kopəklar svrysynyv də acıqdan-acıqa mydafiə edirdilər.

Burzua-nasionalistlərə qarşı şiddətli mybarizə momentində Mirzojan demişdi:

«...mysavatçılar... bizim yeyn o qədər da cox qorxulu deyillər, sadəcə olaraq bu sabahı gorə... cox hal-kyi salmaqa... ehtijac İoxdur».

Bu dəqnəza isə onun, daşnaqlara və monarxistlərə amnistija verən mysavatçı İamfikri Ə. H. Qarajev səs verirdi. Qarajev da, oz nəvbəsinda dejirdi:

«...İstər ermənı daşnaqları, istərsə rus monarxistləri burada, Azərbaycanda bizim yeyn cox qorxulu deyillərə.

Tamamilə ajdındır ki, Mirzojan və Qarajev ozləri gizli dyşmən olduqlarına gərə, partijada qarşı mybarizə yeyn oz qadrlarından sonraları, İstifadə edə bilməkdən ötry bu qadrları var qyvvə ilə saxlajırdılar.

Kirov İoldaşın rəhbərliji ilə hələ XIII Yimumbakı partija qonferensijası, xanbudaqovçuluq adlanan İeni dyzəlmiş nasional-uqlonistlər qruppasını darmadaqın etdi.

Azərbaycan Q (b) P - nın bir az sonra caqırılmış VI qurultajı nasional - uqlonistləri darmadaqın etmək əlamətı altında keçdi. Azərbaycan Q (b) P - nın VI qurultajı XIII Yimumbakı partija qonferensijasının qərarlarını tamamilə mydafiə edərək Kirov İoldaşın təklif etdiji oətnamani qəbul etdi və xanbudaqovçuluqun iç yzyny acıqlar xyssylə qeld etdi ki, xanbudaqovçuluq:

«...partijanı, Bakını Azərbaycan kəndlərindən ajırmaq İolu İə aparırdı. Azərbaycanın zəhmətkeş kəndlilərinin qommunist avanqardını Bakı taşkilatına qarşı qoımaq və bytyn Azərbaycanda və Bakı proletariatı İcərisinda milli qarşıdurlıqlı myxtəlifləri İyksəltmək İolu İə aparırdı».

Bələ İikə, Bakı və Azərbaycan bolşevikləri oz sevimlisi Sergei Mironovicin rəhbərliji İə partijamızın bytyn dyşmənlərinə qarşı ardıcıl və barışmaz mybarizə aparırdı.

Stalin İoldaşın sədaqətli saqirdi və silahdaşı Kirov İoldaşın başcılıq etdiji Azərbaycan qommunist bolşevikləri partijası, leninizm dyşmənlərinin bytyn qəddarlıqı sarsıdıcı zərbə endirərək partija və fəhlə sinifi sıralarında möhkəm internasional birlik İaratdı. Nasional-uqlonistlərə və başqa sijasi avantjuristlərə qarşı mybarizənin bytyn İu fəqtini İnzi nəticəsi qyvvə və parlaqlıqla gəcə qarşısında çanlmır. Tamamilə ajdındır ki, bu xainlar vaqtı ilə partijamızda ona gərə soxulmuşdular ki, calışsın partijanın icərisini laxlatsınlar, masqa taxaraq Azərbaycanın fəhlə sinifi və kəndlilərinin İcərisinə burzua İə'sirini İeyrmaqdır.

Təsadyfi deildir ki, çəmijətin insan simasını itirmiş bu tor-tokynylari sonralar beynəlxalq qontrrevoluşijanın qabaqcıl dəstəsində, trotskist - buxarinci fəsist razvedqacılarının vahid bandasında tamamılə birləşdilər.

Bu sijasi avantjuristlər və ikiyzlylər haqqında «YİQ (b) P Tarixinin Qısqa qursunda cox gozəl dejilmişdir:

«Sijasi ikiyzlylər İağ çonajtıkar elementlərə də olsa, çəmijətin tərtokynylərinə də olsa, İağ qoddar xalq dyşmənlərinə də olsa, ««xəlvərişli momentdə İenidən sijasi səhnəjə cıxmaq və xalqı «hakimi» sitətlə onun boJunu İnlimək yeyn hamıja arxalanmaqa hazır sijasi qərjərləşdirə prinsipsiz zyrxlu İdilər. (səh. 356).

1931-ci İildə partijanın baş xəttinə qarşı cıxış edən «qruppaçılıq» və «atamançılıq» da bu cəhətdən xarakterik idi.

YİQ (b) P MQ, Kirov İoldaşın başı İaxşı İştirakı İə qruppaçıları, və atamançıları darmadaqın etdi. İndi artıq myəjən edilmişdir ki, «qruppaçılıqda» və «atamançılıqda» İştirak edənlərin hamısı faşist razvedqalarının tapşırıqlarını İerinə İetirərək, uzun zaman dyşmən İşi, pozucu İş görydylər.

Zaqafqazijada qruppaçılıqdan və atamançılıqdan iç yzyny acmaqda və onları darmadaqın etməkdə, hamının trotskist - buxarinci, burzua-nasionalist banditlərin əsas İuvalarını darmadaqın etməkdə Zaqafqazija partija taşkilatlarına bir neçə illər rəhbərlik etmiş sadəqətli stalinci Lavrenti Pavlovic Berijanın xyssusi rolu olmuşdur.

Kirov və Orconikidzənin sonra Berija İoldaş Zaqafqazija bolşeviklərinin sıralarında möhkəmlətmək və onları partijamızın Markezi Qomitetinin atrafında, rəhbərimiz Stalin İoldaşın atrafında bıx birləşdirmək səhəsində Zaqafqazijada cox böyk İişlər görmyşdyr.

İoldaşlar, Kirov İoldaşın cox böyk İişləri, Azərbaycanda sosializm quruluşı uğrunda onun mybarizəsi ona bytyn Azərbaycan xalqının qazqın məhəbbətini qazandırmışdır.

1925-ci İildə partija Kirov İoldaşı Leninqradda İişləməja gəndərən zaman Bakı bolşevikləri Azərbaycanın bytyn zəhmətkeşlərinin Sergei Mironovic Kirova cox böyk məhəbbət və hörmətini İfadə edərək, leninqradlı İoldaşlara İazmışdılar:

«İoldaş Leninqrad qommunistləri, siz Kirov İoldaşın şəxsində mətanəti, möhkəm kohnə leninci bolşeviq və taşkilatçımız yeyn İaxşı, bacarıqlı rəhbər qazanmış oldunuz». (Bakı taşkilatı partija aqtivi İoğunçaqlarına 1926-cı il 12 İanvar tarixli myraciətnamasi. «Bakinski raboçi», № 10, 13 İanvar 1926-cı il).

Partijanın XIV qurultajı zamanından S. M. Kirovun həjat və mə'barizəsinda İeni gözəl səhifə bə'slanır. Bu dövr, leninin olkəmizdə sosializm qurmaq planına qarşı artıq acıqdan-acıqa cıxış edən trotskist-zinovjevci oppozisija İə partijanın şiddətli mybarizə aparduqu dövr idi.

Qurultajda darmadaqın edilmiş «İeni oppozisija»dan olan trotskist-zinovjevci alcaqlar partijanın XIV qurultajının qərarlarına qarşı qudzəsəna mybarizə aparırlar.

Partija, Leninqrad taşkilatının sıralarınıb möhkəmləndirmək və trotskist - zinovjevci nacinslarin iç yzyny acmaq yeyn XIV qurultajın deləqatlarından bir qruppasını: Kirov, Molotov, Voroşilov, Qalinin İoldaşları Leninqrada gəndərir.

Bu zamandan başlajaraq Kirov İoldaş İ. Leninqrad taşkilatının başında durur.

S. M. Kirov, Stalin İoldaşın göstərişləri İerinə İetirərək, Zinovjev və Qamenevin antipartija, antileninçi qruppasını darmadaqın etmək yeyn Leninqrad taşkilatını ajaqa qaldırır. Leninqrad bolşeviklərinin sıralarını partijanın Markezi Qomitetinin atrafında daha sıx birləşdirir.

Kirov İoldaşın rəhbərliji İə Leninqrad bolşevikləri oz sıralarını möhkəmlədərək, trotskist-zinovjevci zirzibilərin kokyny kəsib tullajırlar.

Bəsda böyk Stalin olmaqla partija, trotskist - zinovjevcilər bloqunu darmadaqın edib aradan qaldırır.

Trotskist - zinovjevcilər saqəasının darmadaqın etmək İşində Kirov İoldaşın xidmati cox böykdyr. Kirov İoldaş partijanın və sovet xalqının qəddar dyşmənlərina qarşı əzmlə, tə'kidlə və ardıcıllıqla mybarizə etmişdir.

Partijanın XV qurultajında Kirov İoldaş soğıdji alovlu nitqinin arəsinda demişdir:

«...oppozisijanın kokyny ən qətə, ən möhkəm və ən amansız surətdə kəsmək lazımdır. (Alqışlar). Bunu partijamız gozlajır, bunu fəhlə sinifi bizdən gozlajır, İoldaşlar, bunu beynəlxalq proletariat da bizdən gozlajır.

Bytyn ajaqa dolasanlar, tərəddyd və sybhə edənlar tarixi ucurumda buraxılmalıdırlar. bizim sizinlə birlikdə İolumuz İə aucaq İrəliİə və aucaq qələbələra dogrudurlı» (S. M. Kirov. Məqalələri, nitqləri və doqumentləri. III cild, səh. 471).

(ARDI 3-cy SƏHİFƏDƏ)

M. Ç. BAQIROV JOLDAŞIN MƏ'RUZƏSİNİN ARDI

(ƏVVƏLİ 2-CI SƏHİFƏDƏ)

XV qurultaj qeid etdi ki, trotskist oppozisiya əcnəbin - ağalıq antisovet qontrrevolyusion mybarizə yolunu dəyməyəcəkdir. Buna myvafiq olaraq qurultaj e'lan etdi ki, trotskist oppozisiyasından olanlar və onun bəxslərinin propaqanda edənlər bolşeviqlər partiyasının sıralarından qaba bilməzlər. Qurultaj trotskist-zinovyevçilər bloqunun bütün başçılarını və «aqtiv xadimlərini» partiyadan çıxarmaqı qərara aldı.

«YIQ (b) P Tarixinin Qıssa qursunda» yazılmışdır.

«Bolşevik partiyası tərəfindən ideologiya çəhətinə əzilmiş olan, fəhlə sinfi içərisində hər bir zəmini itirmiş olan trotskistlər sıfəsi bir axınlı olmaqdan dönyb sıfəsi fərdiləşdəcəklərini prinsipsiz qarşılıqlı qyruhuna, sıfəsi ikiyzlıyyən bandasına cevridilərə». (Şahid 345).

Partiya, kənd təsərrufatının qəlləqtivləşməsi haqqında XV partiya qurultajının qərarlarını həyata keçirərək qolçomaqlara qarşı qəti hyçuma kecdi.

Sosializmin tam mə'nasile bütyn dysmanları darhal hərəkətə qəldılar, cynki onların son dəfəqə qəldırılırdıqı.

Sosializm dysmanları, dynjanın altında bir hissəsinə istismarçı siniflərin qəlbqlarının məhv edilməsinin onlar yeçyn nə qədər böyk qxu oldugunu bəsə dysyrrdılar.

Bununla əlaqədar olaraq, Kirov şöldəş demişdi:

«Biz, qapitalizmin son qəlbqlarının kökyny kəsməjə—qolçomaqlarıb bir sinif kimi aradan qəldırmaqıa lap İaxşılaşdıqda qolçomaqların sasini nə inki bizim olkəmizdə eşitdilar, bu sasi bütyn burzua dynjasın da eşitdi. Bütyn dysman qyvvələri təskil edib birləsdirmək yçyn qəzqın iş başlandı. Bütyn çəbha böju hyçum edildi. Mymkyn olan hər jerdə Sovet İttifaqımızın İarmaqa çəhd etmək başladılar». (S. M. Kirov. 1930-cu il nojabrın 28-də Azərbaçan Q (b) P MQ. BO və MQQ birləşmiş plenumundakı «Zarja vostoqa» qəzeti, 6 deqabr 1930-cu il).

S. M. Kirov, buxarinci-rıqovçu banditlərə qarşı qətijjətlə və jorulmadan mybarizə edirdi. O, partiyanın XVI qurultajındakı çıxışında ozynə məxsus bolşevik chtirast və dəmir kimi məhkəm mantiqlə bunıarı darmadaşın edirdi.

Bu naçinslər haqqında Kirov dejirdi:

«Sizin proqrammanız, əslində—qolçomaq proqrammasıdır və bu proqrammanın jerinə jetirilməsi son nəticədə proletariat diqtaturasının məhv edər və qapitalizmin restavrasiyasına səbəb olardı». YIQ (b) P-nin XVI qurultajının stenoqrafik hesabatı 1930-cu il səh. 157).

«...biz, partiyamızın XVI qurultajında saq uqlonun İşini tamamilə məhkəm, qəti və donmaz suratdə bitirməlijik. (Alqışlar). Qəti, məhkəm və donmaz suratdə». (Jena orada, səh. 159).

Partiyanın XVI qurultajı, saq qapitulyantların alcaq xəjanətini damqadıdı:

«İndustrializasijanın templərini azaltmaq haqqında saq opportunistlərin, əslində qolçomaq-qapitalist qruppalarının intereslərinə ujun olan qapitulyant ustanovqası, qapitalizmin restavrasijasına səbəb olur.

Partija və fəhlə sinifi saqlarda, İşdə fəhlə sinfinin intereslərinə xəjanət demək olan opportunist qapitulyantlaqqın ən amansız suratdə daf etmişlər və daf edəçəklər». (YIQ (b) P-nin qətnamələri, hissə II, səh. 401).

Qurultaj, sosializm quruluşunda mybarizə bolşevik templərini ta'min etməji və beşillijin dərd ildə jerinə jetirilməsinə nail olmaqı partiyanın MQ-sına tapşırdı.

1930-cu ilin payızında Zaqafqazijada, «saq-solçu bloqu» dejilən bloq baş qaldırdı. Bu qontrrevolyusion bloqu darmadaşın etmək yçyn partiya, Zaqafqazlıq bolşeviqlərinin sevimli rəhbəri Kirov İoldaş Zaqafqazijaja gəndərir. S. M. Kirov Bakıda və Tbilisijə gələrək, antipartiya elementlərin iç yzyny aşkara çıxarmaq və Zaqafqaziqlıq partiya təşkilatlarının sıralarına möhkəmlətmək yçyn olduqca böyk İş gördy.

Kirov İoldaş, Azərbaçan Q (b) P MQ, BO və MQQ-nın Bakı təşkilatı, partija aqtivi İlə birlikdə 1930-cu il 28 nojabrda birləşmiş plenumundakı çıxışında dejirdi:

«Partiyamız olduqca böyk myvəffəqijjətlər qazanmışdır. Lakin bu myvəffəqijjətlər, olkəmizdə nəinki qolçomaqlara və başqa qontrrevolyusion elementlərə qarşı mybarizədə əldə edilmişdir, bu myvəffəqijjətlər Buxarinin, Tomskinin, Riqovun, Uqlanovun İddiğna olaraq, aparılan mybarizədə də əldə edilmişdir. İrəlidə partiyamızın qarşısında qıqant vəzifələr durur. Əsasən onun qarşısında qalmaq lazımdır ki, bizim böyk monolit, ikimillionluq leninci partiyamız İnqiqatən əla bir qəja olsun ki, İykselən sosializmin İolunu kəsmək istəjənlərin hamısınan başı bu qəjəjə toxunub əzilsin».

Sərtsov-Leninadze bloqunun bütyn alcaq İkiyzlıyyiyyn askara çıxararaq, S. M. Kirov göstərirdi ki, bu antipartija qruppasının açıq hərəkətini «İkiyzlı» hərəkət adlandırmaq çox İumşaq olar», cynki bu qruppa «İnqiqətən, İap İlk addımlarından partiyamızın qarşı bütyn xain İş formaları və metodları, gətyrmyş olan bir təşkilatdır». (Şəsiər: doqrudur». S. M. Kirov. «Partiyanın bəs xətti bəjraqı altında sosializmin İeni qələbələrinə doqru» 1930-cu il canı, səh. 34).

«Saq-solçu bloqun» bəşçılarının qəsdlərini aşkara çıxararaq Kirov qeid edirdi ki, bu antipartija qruppalaşmasının

«Ustanovqası» elə idi ki, Zaqafqazjanı və birinci nəvbədə Bakını ələ alaraq, bu İkiyzlıyyiyyn kifajət qədər aqır bəqazb İlə partiyanın MQ-sının nəvbəti plenumunda olmasa da, gələn plenumuna gedib onun qarşısına «bə'zi şejlər» qojmaq və sybhasiz, partija İçərisində cətinlik tərətmək üçün». (S. M. Kirov. Azərbaçan Q (b) P MQ və BO və MQQ-nın Bakı təşkilatı partija aqtivi İlə birlikdə 1930-cu il 28 nojabrda birləşmiş plenumunda m'ruzədən. «Zarja vostoqa» qəzetinin 1930-cu il 6 deqabr tarixli nomrəsi).

Partija, bu qontrrevolyusion bloqu darmadaşın edib aradan qəldırdı. S. M. Kirovun qeid etdiği kimi Bakı bolşevik təşkilatı, «saq-solçu bloqun» iç yzynyn askara çıxarılmasında və darmadaşın edilməsində çorkəmli rol oynamışdır:

«Lominadzenin oppozision İşinin az-çox nəzərə carpan İzləri baş verdiji zaman bu bərədə birinci olaraq bakılılar signal verdilər. Bakılılar burada İşin angal olduqunu əz proletar duqularb İlə darhal duğdular və haraj salıbılar. Bunun yeçyn bakılılar saq olsun». (Azərbaçan Q (b) P MQ, BO və MQQ-nın Bakı təşkilatı partija aqtivi İlə birlikdə 1930-cu il 28 nojabrda çıxışılmış birləşmiş plenumunda Kirov İoldaşın m'ruzəsindan. «Zarja vostoqa» qəzetinin 1930-cu il 6 deqabr tarixli nomrəsi).

Kirov sahv etmədi. Böyk Stalinin İaratdığı və tərbiji etdiji, onun ən İaxşı və ən İaxşın silahdaşları Kirovun, Orconikidzenin, Miqojanın, Berijanın vaqtı İlə rəhbərlik etdikləri Bakı təşkilatı hamısə böyk partiyatmızın, Lenin-Stalin partiyasının sadaqətli, zərbəci dəstəsi olmuş, zərbəci dəstəsidir və zərbəci dəstəsi olaçaqdır. (Gurultulu alqışlar).

Dysmənləri darmadaşın edərək Kirov İoldaş elni zamanda Bakı bolşeviqlərini, sosializm quruluşu uqrunda, beşillik uqrunda fədakar mybarizəjə çaqırdı və sosializm uqrunda mybarizəmizin bejnəlxalq əhəmijjətini qeid edirdi. Kirov dejirdi:

«...İoldaşlar, İadda saxlajın ki, beşillijin İəjata kecirilməsi—olkəmizin İalnız dəxlinə dejil, sərhədləri xaricində do qommunizm İdejasının qələbəsidir...

...İş uqrunda, beşillik uqrunda—demək dynja revolyusijası uqrunda!» (Jena orada).

Kirov İoldaş beşillik planın myvəffəqijjətə jerinə jetirilməsi yçyn Zaqafqazija bolşeviqlərini mobilizasija etməklə bərabər onları revolyusion sıçıqlıqlarına artırmaqa da çaqırırdı:

«Əjdondur ki, sosializm quruluşumuzun İndi, və kəskin myqavimət olmadan, sirli mybarizə kəskinləşmədən kecəqəjini və İndi də kecməkdə olduqunu dysynmək böyk İyngyl fikirlilik olardı. Mənz son zamanlarda, almalı olduqumuz son saddə get-gedə daha cox İaxşılaşdıqımız zamanda bütyn dysmənlərimiz get-gedə daha artıq quduzlaşırlar».

(S. M. Kirov, Azərbaçan Q (b) P MQ və BO-nın 1930-cu il 28 nojabrda birləşmiş plenumundakı m'ruzədan. «Zarja vostoqa» qəzetinin 1930-cu il 6 deqabr tarixli nomrəsi).

Kirov İoldaş daha sonra dejirdi:

«Demək lazımdır ki, kəşşdan və qolçomaqdan başlajraq, və zijanclara, daha sonra Rjabuşinskija, Fuqasova və başqalarına kecərək genişlənən bütyn bu sistema nəhajət Puanqarejə, Brianə, Deterdinqə və başqalarına jamaşır,—bunların hamısı umumi mytləqəkli İə İec də təsadyfi olmajan bir zəncirlə bəqlıdırlar.

Təsadyfi dejil ki, bütyn qqvvələr mənz 1930-cu İlda—beşillijin yeyncy İil qabaqı bizə qarşı mobilizasija olunmuşdur.

Bu—hallədiçi asırım İlidir.

Bələnlikə beşillik planın əhəmijjətini və mahijjətini nəinki biz bilirik, hatta burzua eqonomistləri də bilirlər. Lakin onlar da xalvatcə bu fikrə gəlmişlər ki, bu İl haqiqətən halledici İldir. Bütyn bu myahidlər imperialistləri və dəyməmlərimizi bə bir nəticəjə gətirmişdir ki, olkəmizdə sosializm qurulışu İşini mahiz 1930-cu İldə İxxmaq mymkyn olmasa da hər halda onu möhkəm suratdə İqnqitməji sbnaqdan kecirmək lazımdır». (Azərbaçan Q (b) P MQ və BO və MQQ-nın Bakı təşkilatı partija aqtivi İlə birlikdə 1930-cu il 28 nojabrda birləşmiş plenumunda Kirov İoldaşın m'ruzəsi. «Zarja vostoqa» qəzetinin 1930-cu il 6 deqabr tarixli nomrəsi).

Kirov İoldaş dysmənləri divan tutaraq otrafındakıdarı həmişə əz entuziazmı İlə, partiyada əz İradsiz sadaqətlə və əz tykənməz bolşevik enerjisinə İlə ruhlandırırdı.

Həjat sevinci, bolşevik İaradıcılığı sevinci onda xysusilə parlaq İiss olunurdu. 1931-ci İlin İjul ajında da Leninqrad obkom qomitetinin plenumunda Kirov dejirdi:

«...Gyndən-gynə, saatdan-saata İeni İəjatımızı qamıştıqdıqca nəçə İaradıcılıqlarımızı nəçə parcalandıqınıı qərməjəsən: bunlardan birində gəcə, qaranlıq, boşluq və olqyn söz olan elym vardır, əbirində—İəjat, İş, İaradıcılıq və İeni həjata doqru İrəlilənmək kimi qəlbiljlət sözy vardır. Joldaşlar, bolşeviq adlanan adamlardan da xosbaxt adam İoxdur. Biz bu İarımsarda sizinlə birlikdə bu qəlbiljlət bəjraqını İrəlijə aparırıq və Leninin vəsijjətlərinə sodaqətli olsaq, bizim sevimli Staliin gəstərişlərinə əmə eləsək, sybhasiz qalib qələcəklə» (Kirovun 1934-cu İldəki maqalələri və nitqləri məcmuəsi, səh. 135).

Kirovun obrazının bütyn əzəmətli, bütyn qələbələrinin təskilatçısı, partiyamızın rəhbəri Stalin İoldaşa onun hadsiz məhəbbətində, mystəsna minnətdarlıqın

V. Lenin-Stalin idejalarının ən jaxşı propaqandisti S. M. Kirovun jolu ilə getməli

İoldaşlar, sovet xalqı bolşevik partiyasının bəjraqı altında inamla və möhkəm İrəlilənərək əz sevimli rəhbərlərindən biri, proletar revolyusijasının alovlu tribunu, bolşevik təşkilatçısına və propaqandistinə mxsus böjyk talantı olan S. M. Kirovu təkrar və təkrar İadə salır.

Kirov, kytlələri fəhlə sinfinin İşi uqrunda mybarizəjə leninçəsinə stalinçəsinə çaqırmaqı, kytlələri bolşevizm ruhunda tərbiji etməji bacarırdı.

«Hər bir bolşeviq yçyn ən qlmətli, ən əziz, ən İaxşı olan İş partiyamızın yzvlarına Lenin tərəfinəi vərmək dır». (S. M. Kirov. Qıssa bloqarşik ocerq. YIQ (b)P MQ Partizdatı. 1937-ci il, səh. 100).

Kirov İoldaş, marqsizm-leninizm teorijasına İiblənmənin bütyn İyzumunu İorulmadan izah edirdi:

«...Hər gynky praqtiqamız partijanın hər bir syurlu vzyy qarsısına İeni-İeni məsələlər qojacaq və biz bu məsələləri İalnız o zaman həll edə bilərəik ki, leninizmin əsasları adlanan əsaslar partijamızın syurlu qadrlarına, rəhbər qadrlarına İaqlanən əldən olsun, o-dərəcə əldən olsun ki, saqa və İa sola hec bir tərəddyd, hec bir aldatma ajrı-ajrı İoldaşlarımızı sarsıda bilməsin». (Jena orada, səh. 100).

Kirov İoldaş həmişə öradirdi ki, tərbiji İşi, partiya dərnəklərı İlə, siJasi təhsil məktəbləri İlə məhduda İaşmır:

«...Partijanın bütyn həjatı, onun bütyn İşi böjyk Marqs-Lenin məktəbidir—bu İelə də İş məlumdur. Biz İşi elə qurmalıyıq ki, hər bir tədbirimiz qərar, qatnamə və decretimiz İoqulıar, İdejaçə leninci əsasa, geniş kytlələr yçyn partiyanın geniş təbəqələri və partiyada olmajan zəhmətkeşlər yçyn aldın əsasa malik olsun». (Jena orada, səh. 102).

Kirov İoldaş, revolyusion teorija məsələsinə, partija tarixinin öjrənilməsi məsələsinə böjyk əhəmijjət verərək dejirdi:

«Bolşevizmin tarixi—qommunizm uqrunda mybarizədə bolşevixalq proletarların mybarizə, silahıdır, sosializm quruluşunda SSRİ İolda sinfinin məqlubedilməz silahıdır.

Partijamızın tarixi, zəhmətkeşlər qapital zylmyndən nəçə azad etməji, fəhlə sinfi diqtaturasını nəçə əldə etməji ojradır.

Qommunist partijamızın tarixi qəlbiljlətli proletar revolyusijası və sosializm quruluşu tarixidir. Partijamızın tarixinin hər sohifəsi, hər sətri—hadisələrin sadə xroniqası dejil, elə böjyk, dərin bir elmdir ki, bunu bilmədən proletar revolyusijası etmək olmaz». (S. M. Kirov. seçilmiş məqalələri və nitqləri. YIQ (b) P Partizdatı, 1937-ci il, səh. 361).

Bütyn bu gəzəl sozlər indi xysusilə kəskin səslənərək, YIQ (b) P Tarixi Qıssa qursunun buraxılmasına İə alaqadar olaraq partija propaqandasının quruluşu haqqında İiss olunurdu. 1938-ci İl 14 nojabrda İenicə çıxarılmış tarixi qərarına tamamilə ujun gəlir.

YIQ (b) P MQ-nın bu qərarı xysusi qyvvə İlə qeid edir ki, stalinçəsinə gəzəl şərh edilən YIQ (b) P Tarixi Qıssa qursunun buraxılması,—olkənin İdeja həjatında jeni İykselİş deməkdir.

YIQ (b) P Tarixinin Qıssa qursu bolşevizmin qydrətli İdeja silahıdır, marqsizm-leninizm teorijasının cox böjyk qyvvəsinin nymajişidir. qadrlarımızın bolşevizmə silahlandırılmasının qydrətli vasitəsidir.

Partijamız onunla gycly və qydrətlidir ki, qabaqcıl teorija İə silahlanmışdır, İctimai İnkişaf qanunlarını həmişə bilirdi, proletariatı və zəhmətkeş kytlələri haraja aparılqanını bilirdi.

Revolyusija hərəkatının hələ doqulusunda Vladimir İlic oznyn dahiJana «Nə etməli?» əsərinda Jazırdı:

«Revolyusion teorija olmadan revolyusion hərəkat da ola bilməz... Ançaq qabaqcıl teorijanın rəhbər tutan partija qabaqcıl mybariz rolunu jerinə jetirə bilər».

YIQ (b) P Tarixinin Qıssa qursunda var qyvvə İlə qeid edilmişdir ki,

«leninizm, marqsizmin sonraqkı inkişafudır, proletarların sinfi mybarizasinin jeni şəraitində marqsizmdir, imperializm və proletar revolyusijalarıı epoxasının marqsizmi, jer yzynyn altında bir hissəsinə sosializmin qələbəsi epoxasının marqsizmidir». (YIQ (b) P Tarixinin Qıssa qursu, səh. 342).

Revolyusijanın böjyk tribunu olan Sergej Mironovic Kirov Marqs-Lenin elminə olduqca böjyk əhəmijjət verirdi, partija yzvlarini bu elmin mymkinəl İiblənməjə İonalandırılmasına çaqırırdı:

«Marqsizm-leninizm—əz dysmanlarına qalib qəlmaji zəhmətkeşlərə öjrədən haqiqətən asl və İeqzana elmidir. Bu elma İiblənmədən dynja revolyusijasına qəlibiljətə etmək olmaz. Lakin, biz, indi Qommunist Internasionalının rəhbər qyvvəsi olan partijada, ən böjyk leninci Stalin İoldaşın rəhbərlik etdiji partijada bəjydyymyza və tərbiji aldıqımıza görə biz, böjyn dynjada qommunizmin qələbəsinə nail olmaq yçyn marqsizm-leninizm teorijasından istifadə edə bilərik». (S. M. Kirov. Seçilmiş məqalələri və nitqləri. YIQ (b) P MQ Partizdatı. 1937-ci il, səh. 570).

Joldaşlar, «YIQ (b) P Tarixi Qıssa qursu»nun buraxılması İə alaqədar olaraq partija propaqandasının quruluşu haqqında» partijamızın Markəzi Qomitetinin 14 nojabr tarixli qərarının həjata kecirilməsini bolşevikçəsinə hazırlaqmamız və təskil etməjimiz S. M. Kirovun partiya xatirəsinə duqularımızın ən İaxşı İlədi olaçaqdır.

Qoj, gəzəl bolşeviq, sədaqətli leninci-stalinci S. M. Kirovun, Marqs-Engels-Lenin-Stalin nəzərijəsinə İijələnmək haqqında, Leninstalin teorijasına İijələnmək haqqında çoxqun caqırışı qədrlərimiz İçərisinda, intelligensijamız İçərisinda, bütyn çəbhə sıralarımızda, bütyn partija - sijasi, agitasija-propaqanda və kytləvi-tərbiji İşimizdə hər birimiz yçyn, partijanın hər bir yzvy yçyn, hər bir qomsomolcu yçyn gyndəlik xatırlatma olsun. (Alqışlar).

S. M. Kirovun xatirəsinə duqularımızın bolşevikçəsinə İfadəsi, bütyn propaqanda İşimizin nymunəvi İaşkil edilməsi və qurulması yçyn, propaqanda İşində olan və partijamızın SM-sının qərarında göstərilən bütyn noqsanların aradan qəldırılması və tamamilə İaqıy edilməsi yçyn bütyn ən İaxşı teoretik qyvvələrin, bütyn ən İaxşı propaqandist qyvvələrin, partijamızın ən İaxşı adamlarının mobilizasija edilməsindən ibarət olmalıdır.

Biz, sovet intelligensijası kytləsina YIQ (b) P tarixini öjrənməkə, bolşevizmə İijələnməkə hərtərəfli kəmək etməlijik. Sovet intelligensijamız İçərisindəki bütyn partijalı və partijada olmajan bolşeviqlər sosializm uqrunda, vətənimizin xosbaxtlıqı və tərəqqisi uqrunda şyurlu və möhkəm mybarizələr olmaq yçyn böjyk qommunist partijamızın tarixini öjrənməlidirlər, marqsizm - leninizmə İdejaçə silahlanmalıdırlar.

Partijamızın MQ-sı öz qərarını da xysusi olaraq qeid edir ki, propaqandanın ən mykəmməl forması, mətbuat vasitəsilə anaraslan propaqanda olmalıdır. MQ, mətbuat vasitəsilə aparılan propaqandanın qyvvəsi və əhəmijjətini qeid edərək göstərir ki, marqsizm-leninizm öjrənilməsinin ən mykəmməl alətəqı olan mətbuatın əhəmijjətinə qiymət vərməməji İaqıy etmək İazımdır.

Joldaşlar, bu, bizə xysusilə aid dir, cynki bizdə mətbuat vasitəsilə propaqanda tamamilə İaqıy edilməlidir. Respublıqa qəzetləri mətbuat vasitəsilə propaqanda aparmaq İçini başı-başına buraxmışlar. Burada bizim elmi İşçilərimizin da İaqsiri vardır. Onlar, marqsizm - leninizm İdejalarının mətbuat vasitəsilə propaqanda edilməsi İçinda aqtiv İştirak etmirlər.

Kirov İoldaş, bolşevik propaqandistinin gərkəmil nymunəsi idi Har bir propaqandistimiz, Lenin-Stalin İdejalarının ən İaxşı propaqandisti olan S. M. Kirovun jolu ilə getməlidir.

Qomsomolcularımızın, gənclərimizin bütyn təhsil və tərbiji İşinin vəzijjəti yçyn və nymunəvi təskil edilməsi və qurulması yçyn partija təskilatlarımızın yzərinə, partija İşçilərimizin yzərinə partiyadıstlərin yzərinə xysusi məs'uliJjət dysyr.

YILQI MQ-nın bu İaxşılarda nəsr olunmuş qararı, Azərbaçan qomsomolunun bütyn rəhbər İşçilərini və bütyn partija İşçilərimizi məcbur edir ki, sanlı Lenin-Stalin qomsomolumuzun sıralarına sovuşulmuş dysman, İkiyzlı, pozulmuş elementləri askara çıxarmaq və daha da koklərini kəsmək yçyn bütyn qyvvə və vasitələri mobilizasija etsinlər. Bu qərar, gənclərimizin İştidşrilməsi və tərbiji edilməsinin bütyn İşini İenidən qurmaqda dönys etapı olmalıdır.

YILQI MQ-nın birinci katibi Qosarevin və bir sıra başqa rəhbər İşçilərin İsdən qetyrilməsi, cyrymyş, pozulmuş, sinfi duqusunu itirmiş İşçilərin İşdən qetyrilməsi, yçyn bütyn qomsomolidan amansız suratdə qovulmalı olduqunu dair bütyn qomsomol yçyn, o çymlədan Azərbaçan qomsomolu yçyn də çiddi xəbardarlıqdır.

Qomsomolcular, partijanın və fəhlə sinfinin dysmənlərinə qarşı, sosializmin dysmənlərinə qarşı Kirov İoldaş kimi barışmaz və amansız olmalıdırlar.

Qomsomolcular, bizim qomsomolu, bizim gənclari həmişə böjyk məhəbbətlə sevən Kirov İoldaş kimi bütyn gənclərə hassas, diqqətli və qəjəbli olmalıdırlar.

VI. Böjyk Stalinin başçılıq etdiji sovet xalqı məqlubedilməzdir.

İoldaşlar, bolşevizmə İijələnmək, qommunizm İdejalarının propaqandası, partijalı və partijada olmajan bolşeviqlərdən İbarət qədrlərımızın partija - sijasi, revoljusion sabəqələqın maqsimal dərəcə İykseldilməsi, bütyn sovet xalqının mobilizasijaja hazırlıqı—indi xysusilə böjyk bir əhəmijjətə malikdir.

Fəhlələrin və kəndlilərin sosialist dovlati qapitalist dynjasında vəlisi kin doqurur. Cyryjən bejnəlxalq qapitalizm dysmyş olduqu cıxılmaz vəziJjətdən cıxmaq İolunu jeni sojquncu myharibələrdə axtarır. Bejnəlxalq qapitalizm bu maqsadla faşist, trotskist - buxarinci banditlərdən myharibə qızışdırranlar sifətilə istifadə edir.

SSRİ-da trotskist-buxarinci banditlərin asas İian İuvalarının məqlubedilməsi və sovet xalqının revolyusion sabəqələqının İykselməsi bejnəlxalq fəşizmə möhkəm zərbə oldu.

İndi, dynja zəhmətkeşlərinin və bütyn progressiv insanlıqın nəzər və ymmidlərinin, sylh uqrunda mybarizənin qydrətli faqtoru olan, qabaqcıl elm və qultura olkəsi olan SSRİ-də İenidiji bir zamanda, böjyk rus xalqının zorkəmli oqlu, dahi tərəqqici V. G. Belinskinin İeqaəmbərçəsinə sozlərini İada salmaqın İeridir.

Belinski İazırdı:

«Elm aləminin başında duraçaq, elmə və İncəsənəjə qanunlar vərəcək və bütyn maarifli insanlıq tərəfindən dərin hormətlə qarşılanaçaq 1940-cı İl Rusijasın gorəçək nəvə və nəticələrinin İsrətini çəkirik». (Belinskinin əsərləri. Devlət nəşrijatı, 1926-cı İl, XII, səh. 224).

Kecmişdə nisbən, İaraşc, dilinci olan Rusija, partijamızın rəhbərliji İlə, Qutlağr Sosialist Revoljusijasının bəjraqı altında, dynja proletar revoljusijasının böjyk rəhbərləri Leninin və Stalinin başçılıqı İlə indi böjk, qabaqcıl sosialist dövləti capital zylmyndən nəçə azad etməji, fəhlə sinfi diqtaturasını nəçə əldə etməji ojradır.

Qommunist partijamızın tarixi qəlbiljlətli proletar revoljusijası və sosializm quruluşu tarixidir. Partijamızın tarixinin hər sohifəsi, hər sətri—hadisələrin sadə xroniqası dejil, elə böjyk, dərin bir elmdir ki, bunu bilmədən proletar revoljusijası etmək olmaz». (S. M. Kirov. seçilmiş məqalələri və nitqləri. YIQ (b) P Partizdatı, 1937-ci il, səh. 361).

Bütyn bu gəzəl sozlər indi xysusilə kəskin səslənərək, YIQ (b) P Tarixi Qıssa qursunun buraxılmasına İə alaqədar olaraq partija propaqandasının quruluşu haqqında İiss olunur. 1938-ci İl 14 nojabrda İenicə çıxarılmış tarixi qərarına tamamilə ujun gəlir.

YIQ (b) P MQ-nın bu qərarı xysusi qyvə İlə qeid edir ki, stalinçəsinə gəzəl şərh edilən YIQ (b) P Tarixi Qıssa qursunun buraxılması,—olkənin İdeja həjatında jeni İykselİş deməkdir.

YIQ (b) P Tarixinin Qıssa qursu bolşevizmin qydrətli İdeja silahıdır, marqsizm-leninizm teorijasının cox böjyk qyvəsinin nymajişidir. qadrlarımızın bolşevizmə silahlandırılmasının qydrətli vasitəsidir.

Partijamız onunla gycly və qydrətlidir ki, qabaqcıl teorija İə silahlanmışdır, İctimai İnkişaf qanunlarını həmişə bilirdi, proletariatı və zəhmətkeş kytlələri haraja aparılqanını bilirdi.

Revoluşija hərəkatının hələ doqulusunda Vladimir İlic oznyn dahiJana «Nə etməli?» əsərinda Jazırdı:

«Revoluşion teorija olmadan revoluşion hərəkat da ola bilməz... Ançaq qabaqcıl teorijanın rəhbər tutan partija qabaqcıl mybariz rolunu jerinə jetirə bilər».

YIQ (b) P Tarixinin Qıssa qursunda var qyvə İlə qeid edilmişdir ki,

«leninizm, marqsizmin sonraqkı inkişafudır, proletarların sinfi mybarizasinin jeni şəraitində marqsizmdir, imperializm və proletar revoljusijalarıı epoxasının marqsizmi, jer yzynyn altında bir hissəsinə sosializmin qələbəsi epoxasının marqsizmidir». (YIQ (b) P Tarixinin Qıssa qursu, səh. 342).

SONU 4-CY SƏHİFƏDƏ

M. Ç. BAQIROV
joldaşın mə'ruzəsinin sonu

ƏVVƏLKİ 3-CÜ SƏHİFƏDƏ

Qoj hamı bilsin ki, dinc quruluşumuzu pozmaqa çalışdı edən düşmən amansızcasına məhv edilməkdir. Sovet xalqı hamılı, quru saxlaqır və müharibə qızışdıqlarılan zarbasına iknat, vəqat zərbə ilə, bütün öz əzəmətli qüvvəsi ilə cavab verməkə hamısı hazırdır.

Sovet xalqının komək etdiji Qızıl Ordu, düşmənı hamısı territoriyadan qahıssa orada məhv edəcəkdir.

Böyük bolşeviqlər partiyasının, öz mydrik, və sevimli rəhbəri Stalin joldaşın rəhbərlik etdiji sovet xalqı vətənə, Lenin-Stalin partiyası işinə, qommunizm işinə öz sadaqətini şybut etməjə hazırdır. (**Gurultulu alqışlar.**)

Qəhrəman Qızıl Ordumuz japon samurajlarına və onların Berlindəki mytfaqlarına möhkəm ibrət dərsi verdi. Vorosilov joldaş demişdir:

«Lakin biz bu aqaların hafizəsinin nə qədər qıyvvəli olduqunu, bu dərslərdən nə dərəcədə ibrət aldıqlarını bilmirik. Əjər Xasan göləndə onlara verilən acıq dərs bəs deyilsə, düşmən, sovet İttihadının sarsıdıcı qüvvəsini və qızıl dəjməçilərin, onların qomandirlərinin qəhrəmanlıqunu unudursa, biz onlara demalıjik: aqalar, sizin Xasan gölündə gördükləriniz ancaq meyvənin «cicəklərdir», «meyvələri isə, asl «meyvələri» isə hələ qabaqda qoraçaksınız...» (**Gurultulu alqışlar.**). (1938-çi il nojabrın 7-də Vorosilov joldaşın nitqi, «Pravda»nın 1938-çi il 9 nojabr tarixli 309-cu nomrəsi).

Öz donuz burnunu sevimli vətənimizin torpaqına soxmaqa çəsarət edən hər bir düşmən bizim sovet «meyvələri»nin dadını göraçəkdir.

Sanlı tarixi jol kecmiş, Marqs-Engels-Lenin-Stalinin böyük nəzəriyəsi ilə silahlanmış, YİQ (b) P-nin rəhbərlik etdiji, bütün zəhmətkeş insanlıqın böyük rəhbəri Stalinin rəhbərlik etdiji sovet xalqı maqlubedilməzdir. (**Gurultulu alqışlar.**).

İnsanlıq tarixinə Kroc kimi gözəl adamlar verən xalq maqlubedilməzdir. Qommunizm uqrunda fədakarlıqda mybarizə edən, revolusijanın alovlu tribunu, sovet patriotunun ən jaxşı, ən iyksək sifətlərini özündə çanlandırmışdır, o, böyük rus xalqının, bizim doqma, böyük Ymumittifaq Qommunist (bolşeviqlər) Partiyasının—Lenin-Stalin partiyasının əsl oqlu idi. (**Gurultulu alqışlar.**).

Marqsizm-leninizmin hər şeja qalib qalan nəzəriyəsinə, Leninin-Stalinin hər şeja qalib qalan teoriyasına jiğılanan xalq maqlubedilməzdir.

Bu teorija, 170 millionluq sovet xalqının, qəhrəmanlar xalqının möhkəm suratda irəliji, gözəl, issələ qalaqəja, qommunizma doğru getdiji böyük əzəmətli jolu İstqlandırır.

Sovet xalqının sarsılmaz mənəvi və sijasi birlijini əks etdirən dahi rəhbərin, bütün dynja zəhmətkeşlərinin öz fikir və duqularını, İonatdıkları rəhbərin onardıqın xalq maqlubedilməzdir. (**Gurultulu alqışlar.**).

Dynja proletar revoluşiyasının böyük sykanclısı — doqma atamız və sevimli rəhbərimiz Stalin joldaşın rəhbərliji ilə qommunizma doğru gedən xalq maqlubedilməzdir! (**Gurultulu, uzun zaman sakitləşmələn alqışlar**).

Ymumxalq bajramı

Sovet İttifaqının zəhmətkeşləri ymumxalq bajramını—Stalin Qonstitusijasının qabul edilməsi qynyny təntənə, sevinc və böyük ruh jyksəkliji ilə kecirdilər. Bajram, SSRİ xalqlarının sovet hakimijətinə, bolşevik partijasına, bütün qələbələrimizin təşkilatçısı və ilhamvericisi, dynjada ən demoqratik Qonstitusijamın jaradıcısı, Böyük Stalina sevgi və sadaqətinin jeni qydratlı nymajişinə cevrildi.

*

MOSQOVADA. Pajtaxtın geniş meydanlarının qorynysy dəjişilmişdir. Burada estradalar jyksəmiş, şajar radio apparatları qoqulmuş, nəşidə orkestr qəzdirən iyi avtomobillər bir-birinin dalına dyzylmyşdy. Şən, oxujan və ojnajan adamlar pajtaxtın meydanlarına və parqlarına dolmuşdular. Zavodlarda təntənali qeçələr, bal kecirilmişdir.

Bajram kecirən pajtaxt, qeçədən cox kecincəjə qədər şənlik etmişdir. Gozinti və şənlik deqabrın 6-da da davam etmişdir.

Deqabrın 5-də Markəzi qultura və istirahət parqında kecirilən xalq qazintisində 100 minədən artıq adam İştirak etmişdir.

Bajram şərəfinə böyük sport jarışları və Mosqva birinciliyi qazanmaq üçün motoqoruss kecirilmişdir.

LENINQRADDA. Qultura evlərində və qlublarda, ymumxalq bajramına hasr edilən qeçələr olmuşdur. Bajram qarnovallarında və qazintilərində minlərlə leninqraddlı İştirak etmişdir.

Bütün rajonlarda bajram bal kecirilmişdir. S. M. Kirov adına Qultura sarajında böyük ymum şəhər bal - qarnavalı olmuşdur.

Azərbaycan SSR Baş Soveti prezidiumunda

Azərbaycan SSR Baş Soveti Prezidiumunun fərmanı ilə, şəhər tipli **Hacıqabul, Jevlax, Qusar, Kyrdamir** və **Xacmaz** mənteqələri, habelə **Xanlar** kəndi, şəhərləri cevrilmişdir. Jeni təşkil olunan şəhərlərin kohnə adları saxlanılmışdır.

Stansija jaxınlıqında olan **Lokl** posjolouq, **Əli Bajramlı** kəndi, **Samxor** kəndi, Kirov adına cal sovxozu posjolouqu (Lankəran rajonu), Orconikidze adına sovxozun posjolouqu (Nuxa rajonu), Mil sovxozlar qruppasının 5 nomrəli sovxozunun jaxınlıqdı posjolouq (Aqcabədi rajonu) və Sirvan sovxozlar qruppasının 1 nomrəli sovxozunun jaxınlıqdı posjolouq (Əli Bajramlı rajonu) şəhər tipli mənteqələrə cevrilmişdir. Jeni təşkil olunan şəhər tipli mənteqələrin kohnə adları saxlanılmışdır.

Pambıq hazırlıqı

Azərbaycan pambıq hazırlıq trestindən alınan mə'lumata gərə respublıqada deqabrın 7-dək illik pambıq hazırlıqı planı 92,64 prosent ədanılmışdır. O cymlədən: America pambıqı hazırlıqı planı 92,25 prosent. Misir pambıqı hazırlıqı planı 94,49 prosent jerinə jetirilmişdir:

Sutqa ərzində illik planın 0,22 prosenti qədər pambıq təhvil verilmişdir.

RAJONLAR	Ödənilmə prosenti	Sutqa ərzində artımı (prosentlə)
Astraxanbazar	165,12	0,37
Ağcabədi	123,80	1,32
Qarlaqın	113,28	0,98
Zəngilan	109,82	0,35
Puşkin	105,55	0,16
Samux	105,40	0,10
Qazax	103,00	0,08
Şamxor	102,75	0,01
Kirovabad	98,46	+ 0,05
Noraşen (Nax: ASSR)	97,82	0,09
İmişli	96,81	0,20
Saljan	96,23	0,18
Zərdab	95,82	0,09
Aqdaş	95,59	0,09
Sabirabad	95,16	0,37
Əli Bajramlı	94,20	0,53
Tovuz	91,23	—
Bərdə	87,92	0,20
Cəlqazı	87,82	0,09
DQAO	86,58	0,05
Kyrdamir	85,52	0,12
Jevlax	77,42	0,12
Naxçıvan (Nax. (ASSR)	77,41	—
Tərtər	77,36	0,03
Qasım İsmayılov	72,55	0,02
Aqdam	68,78	0,02
Saumjan	61,87	—
Sovxozlar:		
Mil qruppası	101,91	1,00
Sirvan qruppası	70,90	1,59

İkt mə'dən illik planı jerinə jetirmişdir

Stalinneft trestinin 3-cü mə'dənin qolleqtivi (mə'dan mydiri Oqanovdur) deqabrın 6-da, 4-cü mə'dənin qolleqtivi isə (Ma'dənin mydiri Əlibəyovdur.) deqabrın 7-də öz illik neftcıxarma planını vaqtından əvvəl jerinə jetirmişlər.

3-cü mə'dənin qolleqtivi 11 aj 6 qündə 394.200 tonna neft cıxarraraq planı 100 prosent jerinə jetirmişdir.

4-cü mə'dənin staxanovcu neftçiləri də 447 min 100 tonna neft cıxarmışlar ki, bu da illik planın 100 prosentdən coxunu təşkil edir.

3-cü mə'dənin staxanovcu qolleqtivi ilin axırınadək illik plandan artıq 31 min tonna, 4-cü mə'dənin qolleqtivi isə 30 min tonna neft vermişi olıdılarına almışlar. Hər iki mə'dənin staxanovcu neftçiləri gotyrdıqları təəhhydy jerinə jetirmək üçün sosializm jarışının və staxanov hərəkatının jeni qyvvə ilə daha da genişləndirirlər.

İstehlak qooperasijası İşçiləri aqtivinin respublıqa myşavirəsi

Deqabrın 7-də axşam M. Ç. Baqırov adına qlubda Azərbaycanın istehlak qooperasijası İşçiləri aqtivinin respublıqa myşavirəsi acılmışdır.

Azərbaycanın istehlak qooperasijasının 1937-1938-ci illərdə gördyjy İşlər və 1939-cu il üçün perspeqtivalar haqqında Azərbaycan SSRİ Qasım Joldaş və Azərittifaq sədri Qasım Joldaş myavinə **Cəbrajıl**dakı joldaş mə'ruzə etmişlər.

Mə'ruzələrdən sonra myzakirə başlanmışdır.

Myşavirənin İşində Azərbaycan Q (b) P MQ katibi **Ceplaqov** joldaş, Azərbaycan SSR XQS sədri **Quliyev** joldaş, Azərbaycan SSR XQS sədrinin myavinləri **Allahverdijev** joldaş, Azərbaycan SSR Xalq İcaraət qomissarı **Əzizbəjov** joldaş, Xalq Hazırlıq Qomissarialarının Azərbaycan SSR myvəkkili **Baqırov** joldaş, Azərbaycan Q(b)P MO-nın sovet-ticarət şö'bəsi mydiri **Arutjunov** joldaş, İstehlak qooperasijası İşçiləri ittifaqının markəzi idarəsi sədri **Abdullajev** joldaş və başqaları İştirak edirlər.

Myşavirə bir neco gyn davam edəcəkdir.

XARIÇI ƏLKƏLƏRDƏ

Fransada fəhlələrin tə'qibə olunması

PARIZ, 4 deqabr (TASS). Deqabrın 2-də Tuluz şəhərində zandarma, tə'til edən fəhlələrə nymajişləri hycum etmişdir. Şö fəhlə faralanmış və 6 nəfər həbs edilmişdir.

PARIZ, 6 deqabr (TASS). «Ermuvel» qəzeti xəbər verir ki, Qavda denizçilərin ymumi tə'tili davam edir. Qavpr portda dajanmış qalmışdır.

Qəzet, Bulonjada sahibkarların siddətli tədbirlərinə qarşı protest edən gəmi zavodları fəhlələrinin tə'til etdiklərini də xəbər verir. Tə'tilə alaqədar olaraq 13 paroxod portda dajanmış qalmışdır.

Italija mətəuatı Fransa territorijalarını tələb etməkdə davam edir

RIM, 6 deqabr (TASS). Fransanın və İnqilterənin Rim səfirlərinin İtalija xarici İşlər ministri Qraf Qraçinin İlyqum etmişdir. Şö fəhlə faralanmış və 6 nəfər həbs edilmişdir.

PARIZ, 6 deqabr (TASS). «Ermuvel» qəzeti xəbər verir ki, Qavda denizçilərin ymumi tə'tili davam edir. Qavpr portda dajanmış qalmışdır.

Qəzet, Bulonjada sahibkarların siddətli tədbirlərinə qarşı protest edən gəmi zavodları fəhlələrinin tə'til etdiklərini də xəbər verir. Tə'tilə alaqədar olaraq 13 paroxod portda dajanmış qalmışdır.

Ceroslovakija prezidentinin bəjanatı

PRAQQA, 4 deqabr (TASS). Ceroslovakija prezidenti Qaxa dynən nemes fəşist partijasının (kecmiş henlejci partijası) parlament fraqsijası sədri Qundtu qəbul edərək Ceroslovakijada azlıqda qalan nemeslərin vəzijəti haqqında onunla uzun zaman myşahidə etmişdir.

Zurnalist dairələrindən xəbər verirlər ki, Germanja, Ceroslovakijada Qundtun başçılıq etdiji oz agentlərinin vasitəsilə Ceroslovakijanı və xysusən Praqanı, Jevropa-nın qanub-şərqinə oz qonomik və sijasi qəspənsijası yeçyn bir istinadgaha cevirmək calışır. Berlinin bilavasitə tələbi ilə Praqadakı nemes universiteti bağlanılmaq dejil, böyük bir «qultura» markəzinə cevriləcəkdir. Bu universitetə Berlindən və Mjunxendən ən jaxşı «elm qyvvələr gondəriləcəkdir. Universitet, olkənin qanub-şərqində azlıqda qalan nemeslərə xidmət edəcəkdir. Qundtun prezidentlə myşahidəsi zamanı, gub bu məsələ də myzakirə edilmişdir.

Jena dynən Qaxa xarici mətbuat nymajəndələrinə bəjanat vermişdir. Jeni Ceroslovakijanın xarici-sijasi orijentasijası haqqındakı suala prezident belə cavab vermişdir: «Biz hər şeydən əvvəl Germanja ilə uzun zaman əməkdaşlıq jaratmaq istəjirik. Biz səmimi və lojal olacaqıq». Qaxa demişdir ki, «biz Şərbi-Jevropa dövlətləri ilə da

ISPANIJA ÇƏBHƏLƏRINDƏ

İspanıja mydafiə ministrliyinin rəsmi mə'lumatında bildirilir ki, deqabrın 3-də bütün çəbhələrdə vəziijət dəjişilməmişdir.

CINDƏ HƏRBI ƏMƏLIJIAT

MƏRKƏZI CINDƏ

Markəzi Cin çəbhələrində sakitlik davam edir.

Xubej viläjatinin şərq hissəsində Cin qoşunu nojabrın 30-da japonları Sisuj şəhərindən cıxarmış və bu şəhəri tutmuşdur. Bu, Xubej viläjatinin şərq hissəsinda son gynlərdə japonların tərk etdikləri yeçyncy şəhərdir. Japonlar Cin qoşununun təzliji qarşısında geri cekildilər.

ÇƏNUBI CINDƏ

Qanton jaxınlıqında vuruşmalar davam edir. Qanton-Qoulun dəmir jolu xəttində gedən siddətli vuruşmalar nəticəsinda japon qoşunundan cox adam qırılır.

Cin qoşununun qərbdən Qantona jaxınlaşacaqı gözlənilidijinə gərə japon orqanları deqabrın 3-də şəhərdə harbi vəziijət e'lan etmişlər.

Fransa-Germanija deqlarasijası

PARIZ, 6 deqabr (TASS). Germanijanın xarici İşlər ministri Ribbentrop və onun janınca gələn şəxslər şəhər saat 11-də Parizə gəlmişlər.

Ribbentrop, Fransanın xarici İşlər ministri Bonne və başqa rəsmi şəxslər tərəfindən qarşılanmışdır. Ribbentrop şəhər eri respublıqa prezidentinin janına getmişdir. Prezident Lebrenin Ribbentropa myşahidəsi 25 dəqiqəjə qədər davam etmişdir. Sonra Daladjenin janında şəhər İcmajı İcijlisi və bundan sonra Bonne və Ribbentrop Fransa-Germanija deqlarasijasını imzalamışlar. Bu deqlarasija 3 maddədən ibarətdir. Birinci maddədə göstərilir ki, hər iki hökumət, «Ymumi sylhy myhafizə etmək məqsədi ilə» hər iki olkə arasında «dinc və mehriban qonşuluq mynasibətlərini» tə'min etməjə calışacaqlar. İkinci maddədə hər iki hökumət bildirirlər ki, indi onların arasında «territorija xəraqterli hec bir həll olunmamış məsələ joxdur» və Fransa ilə Germanija arasında olan sərhəddi, «qati» sərhəd kimi «tənzimli suratda təsdiq edirlər». Yeçyncy maddədə hər iki olkə, «onları maraqlandıran bütün məsələlər haqqında qəza» saxlamaqda, və «bu, ja başqa məsələnin inkisafı behəjlənməjə cətinlik əmələ gəlməsi risqini tərədəqəji hallarda qonsultasija etməji» olıdılarına ahırlar. Lakin bu maddəjə, «deqlarasijada İştirak edənlərin» yeçyncy dövlətlərlə xysusi mynasibəti» haqqında bir qeji əlavə edilmişdir.

«QOMMUNIST» qəzeti redaqəijası, ordenli dramaturq Mirzə İbrahimov joldaşın «MADRID» pjesası haqqında disput cağırır. Disput deqabrın 13-də axşam saat 6-da Əzizbəjov adına Azərbaycan Dövlət Drama Teatrının binasında kecirilacəkdir. Mə'ruzəci Məmməd Arif joldaşdır.

Azərbaycan Sovet jazıcıları, mətbuat İşçiləri, incəsənət İşçiləri disputa cağırılırlar. Maraqlanan joldaşlar da gələ bilərlər.

«QOMMUNIST» qəzeti redaqəijası.

BILDIRIŞ

S. M. Kirov adına propaqandist və agitator evi bugün deqabrın 5-da Molotov rajonunda —Cin xalqına japon aqressijasına qarşı mybarizəni temasında mə'ruzə kecirir.

YİQ (b) P Tarixi qabinetinda — Bugün deqabrın 5-da axşam saat 7-dən 10-dək Marqsist partijanın İşçiləri asasında temasında qonsultasija kecirilacəkdir.

Məs'ul redaktor əvəzi:
X. ƏFƏNDİJEV

M. Maqomajev adına Azərbaycan Dövlət Filarmonijası

Deqəərə 8-də

Azərəəjcan musiqisi, mahnıəə və reqsləri qonserti

İştirak edirlər: **Azərbaycan Dövlət xora-SSRİ xalq artisti, ordenli Y. Hacıəəbəjov** xalq rəhərəiji ilə. Dirijor **Qulman Salahov.** Azərəəjcan Dövlət orkestri-dirijor Səid Rustəmovun idarəsi ilə Azərəəjcan Dövlət Filarmonijası, solistlərə-Azərəəjcan SSR xalq artisti, ordenli **Qurban Pirimov.** Azərəəjcan Dövlət Filarmonijası-nın solistə-Zəjfy Adıgözəlov Azərəəjcan Dövlət Filarmonijasının solistqası-Fatma Nəfərova. Azərəəjcan Dövlət xalq reqsləri ansamalı. Başlanış axşam saat 19-5 dəqiqədə.

Deqəərən 6-də 50 №-li talonlar etəərləəər. Qəəə hər gyn gündyz saat 1-dən 3-dək və axşam saat 6-dan 11-dək acıqdır.

„Baqqommuna" və „Proletari" kino-teatrlarında bir vaqtda. Bugün və hər gyn böyük bədii səsli film

BATAQLIQ SALDATLARI

„Moskfilm"in 1938-ci il kinostudijası istehsalı.

„BATAQLIQ SALDATLARI" filmi german faşizminə qarşı qəhrəman myəaritlərdən, Germanijanın şanlı qommunist partijəsinən podpoljedə myəaritə İşindən, fəşist qəlidərlərinə xyim və azablara altında həəssəələrdə və qonsentrasija lagerlərində olan qəhrəəə xarəəlmaz polad iradə və fəşizmə qətnylyk dərəəəəqəən edilməjinə möhkəm inanan məələəjənlərdən danışır.

Əsərin avtorları—**Y. Alioşa, A. Macaret,** rejissor—**A. Macaret.**
Qəmpozitor—**J. Andriqanetə,** Baş rollarda: ordenli **O. Zəqov.**
Respublikanın əməkdar artisti **S. Məəinski.**
Respublikanın əməkdar artisti—**L. Qydrjavtsev.**

Bakı Soveti prezidiumunun 1938-ci il 20 nojabr tarixli qərarına myvafiq olaraq, Şəx kəndindəki qərarlanılqın air hissəsi, Xanların qərəl olan jer qərərlərdən azad edilmişdir. Ona gərə də vahid dəfn ajurosu (28 Aprel kycəsi № 21) qohumlarından və jaxın adamlarından qərarlarını nu ucastoqdan kecyrmək İstəjənlərə bu il deqabrın 20-dən geç olmajaraq ajuroja myraciət etməji təklif edir.

Qəərərlərin myddətdən sonra qərarların kecyrylməsi haqqında hec nir ərizə qəəul edilməjəcəkdir.

Vahid dəfn ajurosu.

M. F. Axundov adına Azərbaycan Lenin ordenli Dövlət opera və balet teatrı

Deqabrın 8-də I. Dzerzinski
TIXIJ DON
(Sakit Don)

Deqabrın 9-da Y. Hacıəəbəjov SSRİ xalq artisti, ordenli
KOROOJLU

Deqabrın 10-da Y. Hacıəəbəjov SSRİ xalq artisti, ordenli
ARŞƏN MAL ALAN

Başlanış axşam saat 7-30 dəqiqədə.
Biletlər teatrın qəəsəərləərində satılır.

ƏZIZBƏJOV ADINA AZƏRBAJCAN DÖVLƏT DRAMA TEATRI

Deqabrın 8-də M. İbrahimov, (ordenli)
MADRID

Tamaşa axşam saat 7-50 dəqiqədə başlanır.
Biletlər teatrın qəəsəərləərində satılır.
ANONS bu İspan qəhrəmanı premjera, Arzu.

DƏVLƏT SIRQI
V. Cı. DUROVUN son qastrolları
Durovun dəmir jolu
və böyük sirq proqramması
Tamaşa axşam saat 8-30 dəq. başlanır.

Doqtor I. N. JERITSPOKOV
Zəhrəvi, dəri və tənəssül xəstəliklərinə myalicəsi mytəxəssisi. Xəstələr axşam saat 6-dan 8-dək qəbul olunurlar. Ədres: M. Qorki kycəsi № 16, telefon 3-38-95.

„SSRİ Zəhmətkeşləri Deputatlarının Sovetləri İzvestijası" nəşrijatı.
Moskva, Puşkin meydanı ev 5.

1939 cu il yeçyn anuna qəəul edilir

SSRİ Baş Sovetinin Vedomostıları

„SSRİ Baş Sovetinin Vedomostıları"
SSRİ Baş Soveti tərəfindən qəbul edilmiş Qanunları, Fərmanlarını
SSRİ Baş Soveti Prezidiumunun
və SSRİ Baş Soveti Prezidiumunun, ittifaq Sovetləri, Muxtar Sovetləri, onların həmləşdik qonsilsijalarının və SSRİ Baş Soveti rejidiumu Katibijinin İşi haqqında
Informasija materialını cap edir.
„SSRİ Baş Sovetinin Vedomostıları" mytləfiq respublikalarını Rus, Uqrajna, Be'arus, Azərəəjcan, Gürcü, Ermənı, Türkmən, Özbək, Taçik, Qazax, Qırqız—dillərində nəşr edilir.

Anuna jazılışlar anunaes „Vedomostı, bara" HASSA BILDA almaq İstədijləri göstərməlidir.

1939-cu il yeçyn anuna haqqə
10 manatdır.

ABUNA bütün poçta şö'bəsi, poçtoteliqraf myəssisə və idarələrdə anuna toplanılar və Dövlət nəşrijatı kitab satılışı şəəbələri tərəfindən
QƏBUL EDILIR.

NEFT DEQABRIN 6-da

Sutqalıq neftcıxarma planı 95,6 prosent jerinə jetirilmişdir

Kecən sutqaja nisbətən 202 tonna az cıxarılmışdır

Qazılmışdır—73 prosent

Neft produqsijası buraxılmışdır—104,4 prosent

TRESTLƏR	Sutqalıq planın jerinə jetirilməsi prosenti	Kecən sutqaja nisbətən	Qazılmadan	Qazılanın isə xalanması	Prosesdən
ARTJOMNEFT (Qurgenidze)	116,3				
KIROVNEFT (Raqov)	104,6	+ 15			
QAQANOVICNEFT (Jeremenqo)	103,2	+ 65			
GYRCYNEFT (Moqladze)	100,0				
LENINNEFT (Badjaskin)	98,9	+ 15			
ORCONIKIDZENEFT (Sultanov)	97,8	— 35			
OZIZBƏJOVNEFT (Suljanski)	92,0	+ 70			
STALINNEFT (Muscjev)	90,2	—110			
MOLOTOVNEFT (Arutjunova)	88,3	— 70			
ƏLİYNEFT (Muradov)	75,3	— 2			
KORGOZNEFT (Babalev)	75,2	+ 10			

REDAQSIJANIN ADRESI: Bakı, Qaqanovic kycəsi, № 12. REDAQSIJANIN TELEFONLARI: Məs'ul redaktor 3-35-23. Məs'ul redaktor myavini 3-18-18. Məs'ul katib 3-18-17. Redaqsija mydiri, xarici və daxili informasija şö'bələri, rassamlar, mytərcimlər 3-38-61. Partija, Sovet və İnqilabat şö'bələri 3-31-22. Sənaje və Kənd təsərrufatı şö'bələri 3-26-23. Məktəb və elm şö'bəsi 3-94-24. Zəhmətkes məktəblərə şö'bəsi 3-56-61. Nəşrijat İdarəsi 3-61-02. Mətbəə 3-22-03.

Baş Mətbuat mydirliji myvəkkili M. 8907 A—2 — — — — — «III Internasional» mətbəəsi. Saratovets - Jelimov kycəsi 29.